

**ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА И ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ
ЗА ГОДИНУ КОЈА ЈЕ ЗАВРШИЛА
31. ДЕЦЕМБРА 2018.

Садржај

Страна

Одговорност Управе и Управног одбора за припрему и одобравање годишњих финансијских извјештаја	1
Извјештај независног ревизора	2
Извјештај о добити или губитку	5
Извјештај о свеобухватној добити	6
Извјештај о финансијском положају	7
Извјештај о промјенама у капиталу	8
Извјештај о новчаним токовима	10
Напомене уз финансијске извјештаје	12 – 80
1 Основне информације	
2 Основа за припрему	
3 Значајне рачуноводствене политике	
4 Нето каматни приходи	
5 Нето приходи од накнада и провизија	
6 Нето реализовани добити од продаје финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
7 Нето реализовани добити од продаје финансијске имовине расположиве за продају	
8 Нето добити / (губити) од курсних разлика	
9 Остали приходи	
10 Трошкови особља	
11 Административни и остали оперативни трошкови	
12 Нето резервације за очекиване кредитне губитке	
13 Страна валута у готовини	
14 Депозити код иностраних банака	
15 Финансијска имовина расположива за продају	
16 Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
17 Монетарно злато	
18 Улагања која се држе до доспијећа	
19 Остала имовина	
20 Некретнине, опрема и нематеријална имовина	
21 Остала улагања	
22 Готов новац у оптицају	
23 Депозити банака	
24 Депозити Владе и осталих депонената	
25 Резервације за обавезе и трошкове	
26 Остале обавезе	
27 Капитал	
28 Расподјела добити	
29 Новац и новчани еквиваленти	
30 Аранжман валутног одбора	
31 Трансакције са повезаним лицима	
32 Управљање финансијским ризицима	
33 Мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	
34 Ванбилансне ставке	
35 Домаћи платни систем и систем за поравнања	
36 Догађаји послје датума извјештавања	

Одговорност Управе и Управног одбора за припрему и одобравање годишњих финансијских извјештаја

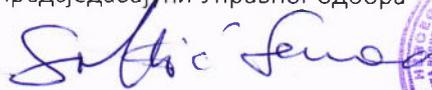
Управа је дужна за сваку финансијску годину припремити финансијске извјештаје који пружају истинит и вјеран приказ финансијског положаја Централне банке Босне и Херцеговине („Банке“) те резултата њеног пословања и новчаног тока, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“) које је објавио Одбор за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“), те је одговорна за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућују припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за подузимање корака који су јој у разумној мјери доступни како би јој омогућили очување имовине Банке, те спречавање и откривање превара и осталих неправилности.

Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су у складу са важећим законским захтјевима, а Управа је одговорна за њихову досљедну примјену, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена, те припремање финансијских извјештаја по начелу трајности пословања.

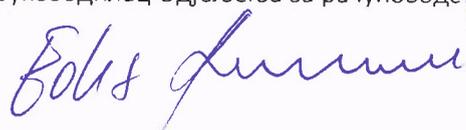
Управа је дужна поднијети на одобравање Управном одбору годишње финансијске извјештаје, а Управни одбор одобрава годишње финансијске извјештаје те их подноси Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Приложени финансијски извјештаји приказани на страницама од 5 до 80 одобрени су од стране Управног одбора 27. марта 2019. године и потписани у његово име:

др Сенад Софтић
предсједавајући Управног одбора

мр Едис Ковачевић
руководилац Одјељења за рачуноводство и финансије

Извјештај независног ревизора

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@grantthornton.ba
www.grantthornton.ba

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Мишљење

Извршили смо ревизију приложених финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине (у даљем тексту "Банка") који садрже извјештај о финансијском положају на дан 31. децембар 2018. године и извјештај о добити или губитку, извјештај о свеобухватној добити, извјештај о промјенама у капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на наведени датум, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомена уз финансијске извјештаје.

По нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји приказују фер и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Централне банке Босне и Херцеговине на дан 31. децембар 2018 године, резултате њеног пословања, и новчане токове за годину која се завршава на наведени датум, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Основа за мишљење

Спровели смо ревизију у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР). Наше одговорности, према наведеним стандардима, додатно су описане у пасусу Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо у односу на Банку, у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (IESBA Кодексом) као и у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја Банке у Босни и Херцеговини, и испунили смо наше етичке обавезе у складу са тим захтјевима. Сматрамо да су ревизорски докази које смо прикупили довољни и одговарајући за пружање основе за давање нашег мишљења.

Одговорност Управе и Управног одбора Банке за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, и за оне интерне контроле које Управа одреди да су потребне за омогућавање састављања финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне грешке настале услед преваре или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјену способности Банке да настави са пословање по временски неограниченом пословању и објављивање, ако је примјенљиво, питања која се односе на наставак пословања и кориштење рачуноводствене основе сталности пословања.

Управни одбор Банке одговоран је за надгледање процеса финансијског извјештавања Банке.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

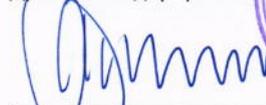
Наши циљеви су да стекнемо разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као целина без значајног погрешног приказа, било због превара или грешака и да издамо ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјеравање је виши ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са МСР увијек открити материјалне грешке када оне постоје. Грешке могу да произађу из криминалних радњи и грешака и сматрају се значајним ако појединачно или збирно могу утицати на економске одлуке корисника донесене на основу финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, обављене у складу са МСР, ми користимо професионално просуђивање и задржавамо професионални скептицизам током поступка ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су довољни да пруже основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајне материјалне грешке која је последица преваре је већи од ризика насталог услед грешке, јер превара може подразумевати дослук, кривотворење, намјерно изостављање, погрешне интерпретације, или заобилажење интерних контрола;
- Постигемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију, у циљу креирања ревизијских процедура, које су одговарајуће у датим околностима, али не и у сврху изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола Банке;
- Оцјењујемо адекватност коришћених рачуноводствених политика, разумности рачуноводствених процјена и повезаних објелодањивања које је створила Управа;
- Закључујемо о примјерности коришћења рачуноводствене основе засноване на временској неограничености пословања Управе и, темељно на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези са догађајима или условима који могу довести до значајне сумње у могућност Банке да настави са пословањем. Уколико закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтјева, да у свом ревизорском извјештају скренемо пажњу о овим објављивањима у финансијским извјештајима, или ако таква објављивања нису адекватна, да модификујемо мишљење. Наши закључци су засновани на ревизијским доказима који су прикупљени до дана израде ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или околности могу проузроковати престанак пословања Банке;
- Дајемо оцјену опште презентације и садржаја финансијских извјештаја, укључујући и објављивања, као и да ли финансијски извјештаји представљају трансакције и догађаје на начин на који се постиже фер презентација.

Остварили смо комуникацију са Управним одбором у вези са, између осталог, планираним обимом и временом обављања ревизије и значајних резултата ревизије, укључујући било које значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали у току наше ревизије.

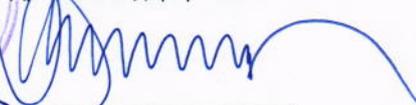
Др Александар Џомбић

Директор
Grant Thornton д.о.о.

Бања Лука, 27. март 2019

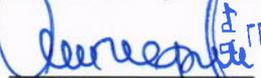
Др Александар Џомбић

Овлашћени ревизор
Grant Thornton д.о.о.

Бања Лука, 27. март 2019

Suzana Stavrić, Partner

Grant Thornton д.о.о.

Скопје, 27. март 2019

Kledian Kodra, Partner

Grant Thornton sh.p.k.

Тирана, 27. март 2019

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2018.	2017.
Каматни приходи		48.186	42.996
Каматни расходи		(24.393)	(21.022)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	4	23.793	21.974
Приходи од накнада и провизија		17.209	15.834
Расходи од накнада и провизија		(636)	(562)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	5	16.573	15.272
Нето реализовани добици од продаје финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	6	4.277	-
Нето реализовани добици од продаје финансијске имовине расположиве за продају	7	-	2.587
Нето добици / (губици) од курсних разлика	8	151	(560)
Остали приходи	9	1.522	1.549
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		46.316	40.822
Трошкови особља	10	(19.034)	(19.019)
Административни и остали оперативни трошкови	11	(8.250)	(7.583)
Депрецијација и амортизација	20	(2.426)	(2.035)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(29.710)	(28.637)
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПРИЈЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ		16.606	12.185
Нето резервације за очекиване кредитне губитке	12	(8.175)	-
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		8.431	12.185

Напомене на странама од 12 до 80 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2018.	2017.
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		8.431	12.185
Остала свеобухватна добит			
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>			
Финансијска имовина расположива за продају			
Нето промјена у фер вриједности током године	15	-	(15.890)
Рекласификација у добит или губитак	7	-	(2.587)
		-	(18.477)
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит			
Нето промјена у фер вриједности током године	16	(6.390)	-
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке	12, 32.1.1.	7.301	-
Рекласификација у добит или губитак	6	(4.277)	-
		(3.366)	-
Монетарно злато			
Нето промјена у фер вриједности током године	17	6.138	(1.194)
		6.138	(1.194)
Укупно остала свеобухватна добит / (губитак)		2.772	(19.671)
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ / (ГУБИТАК) ЗА ГОДИНУ		11.203	(7.486)

Напомене на странама од 12 до 80 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ	Напомена	На дан	
		31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
ИМОВИНА			
Страна валута у готовини	13	274.099	236.402
Депозити код иностраних банака	14	2.911.448	2.698.650
Финансијска имовина расположива за продају	15	-	6.202.071
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	16	8.225.439	-
Монетарно злато	17	209.996	203.908
Специјална права вучења у ММФ-у	29, 34	2.236	1.531
Улагања која се држе до доспијећа	18	-	1.214.062
Остала имовина	19	10.554	11.656
Некретнине и опрема	20	44.677	45.465
Нематеријална имовина	20	1.342	1.072
Остала улагања	21	27.813	27.813
УКУПНО ИМОВИНА		11.707.604	10.642.630
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Готов новац у оптицају	22	4.750.614	4.319.360
Депозити банака	23	5.523.290	5.033.065
Депозити Владе и осталих депонената	24	709.367	624.708
Резервације за обавезе и трошкове	25	1.259	1.650
Остале обавезе	26	3.227	11.212
Укупно обавезе		10.987.757	9.989.995
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		694.847	627.635
Укупно капитал	27	719.847	652.635
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		11.707.604	10.642.630

Напомене на странама од 12 до 80 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ

	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности – финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Резервације за очекиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности – финансијска имовина расположива за продају	Резерве фер вриједности – монетарно злато	Укупно резерве	Укупно капитал
На дан 31. децембар 2017. године	25.000	542.766	31.300	-	-	93.120	(39.551)	627.635	652.635
Утицај примјене МСФИ 9 (Напомена 2.6. (ц))	-	-	-	141.765	4.290	(93.120)	39.551	56.009	56.009
На дан 1. јануар 2018. године -преправљено	25.000	506.289	31.300	141.765	4.290	-	-	683.644	708.644
Укупно свеобухватна добит за годину	-	8.431	-	(8.069)	4.703	-	6.138	11.203	11.203
Нето добит за годину (Напомена 28)	-	8.431	-	-	-	-	-	8.431	8.431
Остала свеобухватна добит	-	-	-	(8.069)	4.703	-	6.138	2.772	2.772
Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности дужничких хартија од вриједности	-	-	-	(6.390)	-	-	-	(6.390)	(6.390)
Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких хартија од вриједности пренесене у добит или губитак	-	-	-	(1.679)	-	-	-	(1.679)	(1.679)
Нето нереализоване позитивне промјене у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке хартије од вриједности	-	-	-	-	7.301	-	-	7.301	7.301
Нето реализоване позитивне промјене у резервацијама за очекиване кредитне губитке пренесене у добит или губитак за дужничке хартије од вриједности	-	-	-	-	(2.598)	-	-	(2.598)	(2.598)
Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата	-	-	-	-	-	-	6.138	6.138	6.138
Стање на дан 31. децембар 2018. године	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	-	6.138	694.847	719.847

Напомене на странама од 12 до 80 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ

	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности – финансијска имовина расположива за продају	Резерве фер вриједности – монетарно злато	Укупно резерве	Укупно капитал
На дан 1. јануар 2017. године	25.000	537.892	31.300	111.597	(38.357)	642.432	667.432
Укупно свеобухватни (губитак) за годину	-	12.185	-	(18.477)	(1.194)	(7.486)	(7.486)
Нето добит за годину	-	12.185	-	-	-	12.185	12.185
Остали свеобухватни (губитак)	-	-	-	(18.477)	(1.194)	(19.671)	(19.671)
<i>Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности дужничких хартија од вриједности</i>	-	-	-	(15.890)	-	(15.890)	(15.890)
<i>Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких хартија од вриједности пренесене у добит или губитак</i>	-	-	-	(2.587)	-	(2.587)	(2.587)
<i>Нето нереализоване негативне промјене у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	-	-	(1.194)	(1.194)	(1.194)
Расподјела добити							
Расподјела добити у државни буџет (Напомена 28)	-	(7.311)	-	-	-	(7.311)	(7.311)
Стање на дан 31. децембар 2017. године	25.000	542.766	31.300	93.120	(39.551)	627.635	652.635

Напомене на странама од 12 до 80 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

За годину која је завршила
31. децембра

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила	
		2018.	2017.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ			
Нето добит за годину		8.431	12.185
Прилагођено за:			
Каматне приходе	4	(48.186)	(42.996)
Каматне расходе	4	24.393	21.022
Нето резервације за очекиване кредитне губитке	12	8.175	-
Нето реализоване (добитке) од продаје финансијске имовине расположиве за продају		-	(2.587)
Нето реализоване (добитке) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		(4.277)	-
Нето (добитке) / губитке од курсних разлика		(151)	560
Приходе од донација	9	(144)	(132)
Резервације за обавезе и трошкове	25	(222)	226
Нето (добитке) од отуђења некретнина и опреме		(3)	(43)
Приход од дивиденди признат у добит или губитак	9	(589)	(763)
Депрецијацију и амортизацију	20	2.426	2.035
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(10.147)	(10.493)
Промјене на пословној имовини и обавезама			
(Повећање) орочених депозита код иностраних банака преко 3 мјесеца		(641.253)	(681.284)
(Повећање) дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		(729.251)	-
(Повећање) финансијске имовине расположиве за продају		-	(1.175.774)
(Повећање) улагања која се држе до доспијећа		-	(69.113)
Смањење / (повећање) остале имовине		1.221	(7.222)
Повећање готовог новца у оптицају		431.254	252.556
Повећање депозита		580.668	802.663
(Смањење) осталих обавеза		(566)	(1.088)
Исплате по основу резервација за обавезе и трошкове		(169)	(187)
Наплаћена камата		60	29
Плаћена камата		(8.637)	(10.477)
Нето новац од оперативних активности		(376.820)	(900.390)
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ			
Приливи од продаје некретнина и опреме		5	46
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине		(1.910)	(3.100)
Примљена дивиденда		589	763
Нето новац од инвестиционих активности		(1.316)	(2.291)

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2018.	2017.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ФИНАНСИЈСКИХ АКТИВНОСТИ			
Расподјела добити у државни буџет		(7.311)	(8.437)
Нето новац од финансијских активности		(7.311)	(8.437)
Ефекти промјена у исправци вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		336	-
Ефекти курсних промјена на новац и новчане еквиваленте		187	(679)
Нето (смањење) новца и новчаних еквивалената		(384.924)	(911.797)
Новац и новчани еквиваленти на дан 1. јануар		2.061.284	2.973.081
Новац и новчани еквиваленти на дан 31. децембар	29	1.676.360	2.061.284

Напомене на странама од 12 до 80 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Банка“) је основана у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине („БиХ“) 20. јуна 1997. године, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини.

Банка је почела са радом 11. августа 1997. године.

Основни циљеви и задаци Банке јесу:

- да дефинише, усвоји и контролише провођење монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте (конвертибилне марке или “КМ”) уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним средствима;
- да држи и управља службеним девизним резервама Банке на сигуран и профитабилан начин;
- да спроводи монетарну политику у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине;
- да успостави и одржава одговарајуће платне и обрачунске системе;
- да координира дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- да прима депозите од државних и јавних институција БиХ и депозите од комерцијалних банака;
- да издаје прописе и смјернице за остваривање дјелатности Банке, у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине;
- да учествује у раду међународних организација које раде на јачању финансијске и економске стабилности земље;
- да заступа БиХ у међународним организацијама о питањима монетарне политике.

Највиши орган Банке је Управни одбор који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Банке, у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине.

Управу Банке чине гувернер и вицегувернери, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Банке.

У складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине гувернер, уз одобрење Управног одбора, именује главног интерног ревизора и три замјеника.

Банка послује преко Централног уреда, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале Брчко и Пале, која је под надлежношћу Главне банке Републике Српске Централне банке Босне и Херцеговине Бања Лука.

Сједиште Централног уреда Банке је у Сарајеву, Маршала Тита број 25.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Током 2017. и 2018. године, укључујући и период до датума издавања овог извјештаја, чланове Управног одбора, Управе, Канцеларије главног интерног ревизора и Ревизорског комитета чине:

Управни одбор

др Сенад Софтић	председавајући
мр Анкица Колобарић	члан
мр Шериф Исовић	члан (од 1. новембра 2017.)
др Кемал Козарић	члан (до 31. октобра 2017.)
мр Триво Маринковић	члан
др Љубиша Владушић	члан

Управа

др Сенад Софтић	гувернер
мр Ернадина Бајровић	вицегувернер
др Милица Лакић	вицегувернер (до 15. јуна 2017. и од 11. августа 2017.)
др Радомир Божић	вицегувернер (од 16. јуна 2017. до 10. августа 2017.)
мр Желимира Распудић	вицегувернер (од 1. јула 2017.)
мр Анкица Колобарић	вицегувернер (до 30. јуна 2017.)

Канцеларија главног интерног ревизора

Анита Дујмовић	главни интерни ревизор (од 24. октобра 2017.)
мр Едис Ковачевић	главни интерни ревизор (до 30. септембра 2017.)
Марица Булић	замјеник главног интерног ревизора (од 8. децембра 2017.)
Ангела Медић	замјеник главног интерног ревизора (до 30. новембра 2017.)
Јасмина Новалија	замјеник главног интерног ревизора (до 10. августа 2018. и од 18. децембра 2018.)
Стојанка Шаровић	замјеник главног интерног ревизора (од 4. септембра 2017.)
Кристиња Тошовић	замјеник главног интерног ревизора (до 21. августа 2017.)

Ревизорски комитет

др Елвир Чизмић	члан (од 1. септембра 2018.)
др Мила Гаџић	члан
др Сеад Кресо	члан (до 31. августа 2018.)
Радомир Репија	члан

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ**2.1. Изјава о усклађености**

Финансијски извјештаји Банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“), објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“).

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.2. Основа мјерења

Ови финансијски извјештаји су припремљени на основи историјског трошка, изузев за сљедеће значајне ставке:

Ставка	Основа мјерења
Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (у примјени од 1. јануара 2018.)	фер вриједност
Финансијска имовина расположива за продају (у примјени прије 1. јануара 2018.)	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

Историјски трошак је генерално формиран на основу фер вриједности дате накнаде у замјену за имовину.

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом или плаћена за пренос неке обавезе у редовној трансакцији међу тржишним учесницима на датум мјерења, независно од тога да ли је она директно видљива или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процијењивања фер вриједности имовине или обавезе, Банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процијењивања њихове цијене на датум мјерења.

Поред тога, за потребе финансијског извјештавања, мјерења фер вриједности су категоризована на Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена доступности улазних података за мјерење фер вриједности, као и значаја који улазни подаци имају на мјерење фер вриједности у цјелини, како слиједи:

- Улазни подаци Нивоа 1 су (неусклађене) цијене које котирају на активним тржиштима за идентичну имовину или обавезу које су Банци доступне на датум мјерења;
- Улазни подаци Нивоа 2 су улазни подаци, осим код котираних цијена укључених у Ниво 1, који су доступни за предметну имовину, односно обавезу, било директно или индиректно; и
- Улазни подаци Нивоа 3 су улазни подаци о предметној имовини, односно обавези који нису доступни.

Детаљније објаве о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза приказане су у Напомени 33.

2.3. Коришћење просуђивања и процјена

Припрема финансијских извјештаја у складу са МСФИ захтијева од Управе коришћење просуђивања, процјена и претпоставки који утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на извјештајни датум, те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена.

Процјене и уз њих везане претпоставке континуирано се разматрају. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде.

Информације о просуђивањима кориштеним при примјени рачуноводствених политика које су имале највећи утицај на износе признате у Банчиним финансијским извјештајима су укључене у Напомени 3.15.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Банке приказани су у државној валути Босне и Херцеговине коју представља конвертибилна марка (KM). Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

Службени курс KM према еврџ (EUR) одређен је Законом о Централној банци Босне и Херцеговине у износу 1,95583 KM = 1 EUR. Према Закону, Банка је дужна да без рестрикција купује и продаје KM за EUR, унутар територија Босне и Херцеговине, по дефинисаном курсу.

Банчино оперативно правило за издавање KM је објављено у Напомени 30.

2.5. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду

Сљедећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења, издани од OMPC, на снази су за текући период:

- МСФИ 9: "Финансијски инструменти" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.),
- МСФИ 15: "Приходи од уговора с купцима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.),
- IFRIC тумачење 22: "Трансакције у страним валутама и авансно плаћање накнада" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.),
- Измјене и допуне МСФИ 15: "Приходи од уговора с купцима" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.),
- Измјене и допуне МСФИ 2: "Плаћање темељено на дионичама" – Класификација и мјерење плаћања темељеног на дионичама (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.),
- Измјене и допуне МСФИ 4: "Уговори о осигурању" – Примјена МСФИ 9: „Финансијски инструменти“ са МСФИ 4: „Уговори о осигурању“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018. или када се први пут примјењује МСФИ 9: „Финансијски инструменти“),
- Измјене и допуне МРС 40: "Улагања у некретнине" – Преноси улагања у некретнине (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.),
- Циклус годишњих побољшања МСФИ-ова 2014. – 2016. – Измјене и допуне МСФИ 1: "Прва примјена Међународних стандарда финансијског извјештавања" и МРС 28: "Улагања у придружене субјекте и заједничке подухвате" (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.).

Примјена ових стандарда, измјена и тумачења нема значајан утицај на финансијске извјештаје Банке у текућем периоду, осим МСФИ 9. Више информација о ефектима примјене МСФИ 9 је дато у наставку.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Промјене рачуноводствених политика

Од 1. јануара 2018. Банка је усвојила МСФИ 9: “Финансијски инструменти” и промијенила рачуноводствену политику која се односи на рачуноводствени третман монетарног злата. Преглед промјена рачуноводствених политика дат је у наставку:

(а) МСФИ 9: “Финансијски инструменти” (МСФИ 9)

Банка је примијенила МСФИ 9 како је објављен од стране ОМРС у јулу 2014. године, са датумом преласка 1. јануар 2018. године, што је резултирало промјенама рачуноводствених политика и усклађивањем износа претходно признатих у финансијским извјештајима. Овај стандард замјењује МРС 39: “Финансијски инструменти: Признавање и мјерење” (МРС 39). Примјена МСФИ 9 резултирала је промјенама рачуноводствених политика Банке за признавање, класификацију, мјерење и умањење финансијске имовине. Класификација и мјерење финансијских обавеза се нису мијењале.

Како је допуштено транзиционим одредбама по МСФИ-у 9, Банка је изабрала да не преправља упоредне информације. Због изабраног транзиционог метода Банке, упоредне информације у овим финансијским извјештајима углавном нису преправљане да би се приказао утицај његових захтјева. Сва усклађивања књиговодствених вриједности финансијске имовине на датум преласка призната су на почетном стању генералних резерви (задржане добити) и резервама фер вриједности текућег периода.

Пуни утицај примјене стандарда дат је у наставку:

(и) Класификација и мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза на датум почетне примјене МСФИ 9

Сљедећа табела и пратеће напомене приказују усклађења првобитних класификација по МРС-у 39 и нових класификација по МСФИ-у 9 за сваку класу финансијске имовине и финансијских обавеза Банке на дан 1. јануар 2018. године. За више информација о специфичним рачуноводственим политикама по МСФИ-у 9 које су примјењене у текућем периоду видјети Напомену 3.2.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Промјене рачуноводствених политика (наставак)

У хиљадама КМ

1. јануар 2018.

Финансијска имовина	Категорија мјерења по МРС-у 39	Категорија мјерења по МСФИ-у 9	Књиговодствена вриједност по МРС-у 39	Књиговодствена вриједност по МСФИ-у 9
Страна валута у готовини	Кредити и потраживања	Амортизовани трошак	236.402	236.402
Депозити код иностраних банака	Кредити и потраживања	Амортизовани трошак	2.698.650	2.697.015
Специјална права вучења у ММФ-у	Кредити и потраживања	Амортизовани трошак	1.531	1.531
Дужничке хартије од вриједности	Расположиво за продају	Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит	6.202.071	6.202.071
Дужничке хартије од вриједности	Држано до доспијећа	Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит	1.214.062	1.271.786
Власничке хартије од вриједности	Расположиво за продају	Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит – неопозив избор	27.813	27.813
Остала финансијска имовина	Кредити и потраживања	Амортизовани трошак	2.728	2.698
УКУПНО ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА			10.383.257	10.439.316

У хиљадама КМ

1. јануар 2018.

Финансијске обавезе	Категорија мјерења по МРС-у 39	Категорија мјерења по МСФИ-у 9	Књиговодствена вриједност по МРС-у 39	Књиговодствена вриједност по МСФИ-у 9
Готов новац у оптицају	Амортизовани трошак	Амортизовани трошак	4.319.360	4.319.360
Депозити банака	Амортизовани трошак	Амортизовани трошак	5.033.065	5.033.065
Депозити Владе и осталих депонената	Амортизовани трошак	Амортизовани трошак	624.708	624.708
Остале финансијске обавезе	Амортизовани трошак	Амортизовани трошак	10.510	10.510
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ			9.987.643	9.987.643

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Промјене рачуноводствених политика (наставак)

(ии) Усклађење износа финансијске имовине у извјештају о финансијском положају из МРС-а 39 по МСФИ-у 9

Банка је извршила детаљну анализу пословних модела за управљање финансијском имовином и анализу њихових карактеристика новчаних токова по МСФИ 9. За више инфомација о пословним моделима, видјети Напомену 3.2.2.1.

Сљедећа табела даје приказ усклађења књиговодствених вриједности финансијске имовине из претходне категорије мјерења по МРС-у 39 у нову категорију мјерења приликом преласка на МСФИ 9 на дан 1. јануар 2018. године:

У хиљадама КМ	Књиговодствена вриједност по МРС-у 39 на дан 31. децембар 2017.	Рекласификације	Поновно мјерење	Књиговодствена вриједност по МСФИ-у 9 на дан 1. јануар 2018.
Реф				
Финансијска имовина				
Страна валута у готовини				
Почетно стање по МРС-у 39				
и закључно стање по МСФИ-у 9	236.402	-	-	236.402
Депозити код иностраних банака				
Почетно стање по МРС-у 39	2.698.650	-	-	2.698.650
Поновно мјерење: Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке	-	-	(1.635)	(1.635)
Закључно стање по МСФИ-у 9				2.697.015
Специјална права вучења у ММФ-у				
Почетно стање по МРС-у 39	1.531	-	-	1.531
Поновно мјерење: Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке	-	-	-	-
Закључно стање по МСФИ-у 9				1.531
Остала финансијска имовина				
Почетно стање по МРС-у 39	2.728	-	-	2.728
Поновно мјерење: Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке	-	-	(30)	(30)
Закључно стање по МСФИ-у 9				2.698
Укупно финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку	2.939.311	-	(1.665)	2.937.646

Све класе финансијске имовине дате у претходној табели рекласификоване су из њихове претходне класификације као "кредити и потраживања" по МРС-у 39 у финансијску имовину по амортизованом трошку по МСФИ-у 9 на дан 1. јануар 2018. године.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Промјене рачуноводствених политика (наставак)

У хиљадама КМ

Финансијска имовина	Реф	Књиговодствена вриједност по МРС-у 39 на дан 31. децембар 2017.	Рекласификације	Поновно мјерење	Књиговодствена вриједност по МСФИ-у 9 на дан 1. јануар 2018.
Улагања која се држе до доспијећа по МРС-у 39					
Почетно стање по МРС-у 39		1.214.062	(1.214.062)	-	-
Класификација у:					
Дужничке инструменте по фер вриједности					
кроз осталу свеобухватну добит	А	-	1.214.062	57.724	1.271.786
Закључно стање по МСФИ-у 9		-	1.214.062	57.724	1.271.786
Финансијска имовина расположива за продају по МРС-у 39					
Почетно стање по МРС-у 39		6.229.884	(6.229.884)	-	-
Класификација у:					
Дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит					
Власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Б	-	6.202.071	-	6.202.071
Закључно стање по МСФИ-у 9	Ц	-	27.813	-	27.813
Закључно стање по МСФИ-у 9		-	6.229.884	-	6.229.884
Укупно улагања која се држе до доспијећа по МРС-у 39		1.214.062	(1.214.062)	-	-
Укупно финансијска имовина расположива за продају по МРС-у 39		6.229.884	(6.229.884)	-	-
Укупно финансијска имовина која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит по МСФИ-у 9		-	7.443.946	57.724	7.501.670

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Промјене рачуноводствених политика (наставак)

Примјена рачуноводствених политика Банке резултирала је рекласификацијама објашњеним у наставку:

(А) Дио дужничких хартија од вриједности првобитно су били класификовани као држани до доспијећа по МРС-у 39. Банка је рекласификовала све дужничке хартије од вриједности у дужничке инструменте који се накнадно мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит по МСФИ-у 9. Банка сматра да се ове дужничке хартије од вриједности држе у оквиру пословног модела чији се циљ остварује прикупљањем уговорних новчаних токова и продајом.

(Б) Дио дужничких хартија од вриједности првобитно су били класификовани као расположиви за продају по МРС-у 39. Банка је рекласификовала ове хартије од вриједности у дужничке инструменте који се накнадно мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит по МСФИ-у 9. Банка сматра да се ове дужничке хартије од вриједности држе у оквиру пословног модела чији се циљ остварује прикупљањем уговорних новчаних токова и продајом.

(Ц) За власничке хартије од вриједности које су биле класификоване као расположиве за продају по МРС-у 39, Банка је направила неопозиви избор како би накнадне промјене фер вриједности исказала кроз осталу свеобухватну добит према МСФИ-у 9. Власничке хартије од вриједности Банке немају активно тржиште и почетно су признате по трошку (видјети Напомену 3.2.2.1. и Напомену 21).

(иии) Усклађење стања исправке вриједности по МРС-у 39 са исправкама вриједности за очекиване кредитне губитке по МСФИ-у 9 за финансијску имовину:

У хиљадама КМ

Категорија мјерења	Исправка вриједности по МРС-у 39 на дан 31. децембар 2017.	Рекласификација	Поновно мјерење	Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке по МСФИ-у 9 на дан 1. јануар 2018.
Кредити и потраживања (МРС 39) / Финансијска имовина по амортизованом трошку (МСФИ 9)				
Депозити код иностраних банака	-	-	1.635	1.635
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	-	-
Остала финансијска имовина	600	(600)	30	30
Класификација у:				
Исправку вриједности по МСФИ-у 9	-	600	-	600
Укупно	600	-	1.665	2.265
Улагања која се држе до доспијећа (МРС 39) / Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (МСФИ 9)				
Дужничке хартије од вриједности	-	-	804	804
Укупно	-	-	804	804
Финансијска имовина расположива за продају (МРС 39) / Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (МСФИ 9)				
Дужничке хартије од вриједности	-	-	3.486	3.486
Укупно	-	-	3.486	3.486
Укупно исправка вриједности	600	-	5.955	6.555

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Промјене рачуноводствених политика (наставак)

Исправка вриједности по МРС-у 39 у износу од 600 хиљада КМ односи се на потраживање везано за крађу извршену од стране службеника у трезору банчине Главне јединице у Сарајеву, која је откривена 8. децембра 2014. године. Банка је умањила вриједност овог потраживања у укупном износу.

Више информација о мјерењу очекиваних кредитних губитака по МСФИ-у 9 је дато у Напомени 32.1.

(б) Монетарно злато

Банка је преиспитала своју рачуноводствену политику за монетарно злато и промијенила рачуноводствени третман монетарног злата, са примјеном од 1. јануара 2018. године. Промјена рачуноводствене политике за монетарно злато је примијењена проспективно како је допуштено дефиницијом „неизводљиво“ у МРС-у 8, а која се односи на захтјев о могућности утврђивања постојања претпоставки о томе какве би биле намјере Банке за монетарно злато у претходном периоду за ретроспективну примјену. За више информација о рачуноводственој политици за монетарно злато видјети Напомену 3.3.

Сљедећа табела даје сажетак рачуноводствених политика за монетарно злато до 31. децембра 2017. године и од 1. јануара 2018. године:

Почетно признавање	Накнадно мјерење	Валута	Ефекти накнадног мјерења	Примијењена политика
Фер вриједност	Фер вриједност	USD	Кроз осталу свеобухватну добит	до 31. децембра 2017.
Фер вриједност	Фер вриједност	EUR	Кроз осталу свеобухватну добит током године, а у случају негативног салда на крају године, износ негативног салда се преноси у добит или губитак (Напомена 3.3.)	од 1. јануара 2018.

Сљедећа табела приказује усклађивање књиговодствених вриједности монетарног злата усљед промјене рачуноводствене политике на дан 1. јануар 2018. године:

У хиљадама КМ

	Класификација	Мјерење	Књиговодствена вриједност
Монетарно злато			
На дан 31. децембар 2017.	-	-	203.908
Примјена нове рачуноводствене политике – курсне разлике	-	(50)	(50)
На дан 1. јануар 2018.	-	(50)	203.858

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Промјене рачуноводствених политика (наставак)

(ц) Утицај промјена рачуноводствених политика на капитал Банке

Сљедеће табеле приказују утицај на почетно стање генералних резерви (задржане добити) и резерви фер вриједности Банке по основу преласка са МРС-а 39 на МСФИ 9 и утицај промјене рачуноводствене политике за монетарно злато, на дан 1. јануар 2018. године:

У хиљадама КМ	Утицај имплементације МСФИ 9 и промјене рачуноводствене политике за монетарно злато на почетно стање
Генералне резерве (задржана добит)	
Признавање очекиваних кредитних губитака по МСФИ-у 9:	(5.955)
<i>Резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте</i>	(4.290)
<i>Исправка вриједности за финансијску имовину по амортизованом трошку</i>	(1.665)
Примјена нове методе ефективне каматне стопе по МСФИ-у 9	9.079
Имплементација нове рачуноводствене политике за монетарно злато – мјерење фер вриједности	(39.551)
Имплементација нове рачуноводствене политике за монетарно злато – курсне разлике	(50)
Укупно утицај на дан 1. јануар 2018.	(36.477)

На основу Одлуке Управног одбора, Банка је на дан 1. јануар 2018. године смањила генералне резерве (задржану добит) у износу од 36.477 хиљада КМ по основу имплементације МСФИ 9 и промјене рачуноводствене политике за монетарно злато.

У хиљадама КМ	Утицај имплементације МСФИ 9 на почетно стање
1. Резерве фер вриједности - финансијска имовина која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит:	
<i>Рекласификација из финансијске имовине расположиве за продају у финансијску имовину која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>	93.120
<i>Рекласификација из улагања која се држе до доспијећа у финансијску имовину која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>	57.724
<i>Примјена нове методе ефективне каматне стопе по МСФИ 9</i>	(9.079)
Укупно резерве фер вриједности за финансијску имовину која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на дан 1. јануар 2018.	141.765
2. Резервације за очекиване кредитне губитке за финансијску имовину која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на дан 1. јануар 2018.	
	4.290

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Промјене рачуноводствених политика (наставак)

Утицај промјене
рачуноводствене
политике за монетарно злато
на почетно стање

У хиљадама КМ

3. Резерве фер вриједности – монетарно злато

Стање на дан 31. децембар 2017.	(39.551)
Имплементација нове рачуноводствене политике за монетарно злато	39.551
<hr/>	
Резерве фер вриједности за монетарно злато на дан 1. јануар 2018.	-

2.7 Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби

На дан издавања ових финансијских извјештаја, следећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења су објављени од стране ОМРС, али нису још на снази и нису раније усвојени од стране Банке:

- МСФИ 16: „Најмови“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019.),
- МСФИ 17: „Уговори о осигурању“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2021.),
- IFRIC тумачење 23: „Неизвјесност у погледу поступања с порезом на добит“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019.),
- Измјене МСФИ 9: „Финансијски инструменти – Карактеристике пријевремене отплате са негативном накнадом (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019.),
- Измјене МСФИ 10: „Консолидовани финансијски извјештаји“ и МРС 28: „Улагања у придружена друштва и заједничке подухвате“ – Продаја или компензација имовине између инвеститора и његовог придруженог друштва или заједничког подухвата (датум ступања на снагу за годишње периоде треба бити одређен),
- Циклус годишњих побољшања МСФИ за 2015.-2017. - (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019.),
- Измјене МРС 19: „Примања запослених – Измјене, ограничења или измирења плана“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019.),
- Измјене одредби Концептуалног оквира у МСФИ стандардима (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020.),
- Измјене МСФИ 3: „Пословне комбинације“ – Дефиниција бизниса (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020.),
- Измјене МРС 1: „Презентација финансијских извјештаја“ и МРС 8: „Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке – дефиниција значајности“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020.).

Банка је изабрала да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачења прије него они ступе на снагу. Банка предвиђа да усвајање ових стандарда, измјена и тумачења неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ

Осим утицаја примјене МСФИ 9 и промјене рачуноводствене политике за монетарно злато, како је објашњено у Напомени 2.6., рачуноводствене политике дате у наставку су се континуирано примјењивале на све периоде приказане у овим финансијским извјештајима. Пошто Банка није преправљала упоредне информације због промјена рачуноводствених политика, објављене су обје групе значајних рачуноводствених политика гдје је то потребно.

3.1. Признавање прихода и расхода

3.1.1. Приходи и расходи од камата

Политика у примјени у оба периода

Ефективна каматна стопа

Приходи и расходи од камата признају се у добит или губитак примјеном методе ефективне каматне стопе. „Ефективна каматна стопа“ је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента на:

- бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине или
- амортизовани трошак финансијске обавезе.

“Амортизовани трошак” финансијске имовине или финансијске обавезе је износ по којем се финансијска имовина или финансијска обавеза мјери приликом почетног признавања, умањен за отплату главнице, увећан или умањен за кумулативну амортизацију примјеном методе ефективне каматне стопе свих разлика између почетног износа и, за финансијску имовину, усклађен за сваку исправку вриједности за очекиване кредитне губитке.

Бруто књиговодствена вриједност финансијске имовине је амортизовани трошак финансијске имовине прије усклађења за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке.

Приликом израчуна ефективне каматне стопе за финансијске инструменте, Банка процјењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента, али искључујући очекиване кредитне губитке. Обрачун укључује све накнаде и плаћене или примљене износе између Банке и друге стране који су саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и све друге дисконте или премије.

Метода ефективне каматне стопе је метода израчунавања амортизованог трошка (бруто књиговодствене вриједности) финансијске имовине или финансијске обавезе и распоређивања и признавања прихода и расхода од камата у добит или губитак током одређеног периода.

Приходи и расходи од камата приказани у извјештају о добити или губитку, израчунати методом ефективне каматне стопе, Банка остварује по основу депозита код иностраних банака, дужничких инструмената, специјалних права вучења у ММФ-у, кредита запосленим и депозита домаћих банака.

3.1.2. Приходи и расходи од накнада и провизија

Политика у примјени у оба периода

Приходи и расходи од накнада и провизија који су саставни дио ефективне каматне стопе на финансијску имовину или обавезу се укључују у мјерење ефективне каматне стопе.

Остали приходи и расходи од накнада и провизија се углавном састоје од накнада примљених и плаћених на домаће и иностране платне трансакције и признају се у извјештају о добити или губитку, по извршењу одређене услуге.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.1. Признавање прихода и расхода (наставак)****3.1.3. Трансакције у страним валутама и курсне разлике****Политика у примјени у оба периода**

Приликом почетног признавања трансакције у страним валутама евидентирају се у КМ примијењујући на износ у страниој валути промптни девизни курс између КМ и стране валуте на датум трансакције.

Монетарне ставке исказане у страним валутама прерачунавају се у КМ по курсу Банке важећем на датум извјештавања. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по историјском трошку прерачунавају се по курсу важећем на датум трансакције. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по фер вриједности прерачунавају се користећи курс који је био важећи на датум мјерења фер вриједности.

Курсне разлике произашле из трансакција монетарних ставки или из прерачунавања монетарних ставки по курсевима различитим од оних по којима су почетно признате у текућем или у претходним извјештајним периодима, признају се у добит или губитак када настану. Због аранжмана валутног одбора, не постоје курсне разлике од монетарних ставки деноминованих у EUR валути.

Средњи курсеви најзначајних валута дати су у наставку:

Средњи курс:	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
	КМ	КМ
USD	1,707552	1,63081
SDR	2,374847	2,322489

3.1.4. Приход од дивиденде**Политика у примјени у оба периода**

Приход од дивиденде на власничке хартије од вриједности признаје се у добит или губитак када се успостави право Банке да прима уплате.

3.2. Финансијски инструменти**3.2.1. Признавање и почетно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза****Политика у примјени у оба периода**

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају у извјештају о финансијском положају када, и само када, Банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијског инструмента.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине или финансијских обавеза, осим за имовину и обавезе који се класификују по фер вриједности кроз добит или губитак, се додају у или одузимају од фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза приликом почетног признавања по потреби. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у добит или губитак.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијски инструменти (наставак)

3.2.1. Признавање и почетно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза (наставак)

Сва финансијска имовина се почетно признаје на датум подмирења, а то је датум када Банка стекне имовину или се имовина испоручи Банци.

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење

3.2.2.1. Финансијска имовина

Политика у примјени од 1. јануара 2018. године

Од 1. јануара 2018. године Банка је примијенила МСФИ 9 и класификује своју финансијску имовину у следеће категорије мјерења:

- Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит
- Амортизовани трошак.

На дан 31. децембар 2018. године Банка није имала финансијску имовину која спада у категорију по фер вриједности кроз добит или губитак.

Класификација финансијске имовине одређена је:

- Пословним моделом Банке за управљање финансијском имовином
- Карактеристикама уговорних новчаних токова финансијске имовине.

Пословни модел

Пословни модел означава начин на који Банка управља својом имовином са циљем генерисања новчаних токова. То значи, да ли је циљ Банке постигнут само прикупљањем уговорних новчаних токова држањем или Банка прикупља уговорне новчане токове држањем и продајом имовине. Уколико ништа од наведеног није примјењиво, онда се финансијска имовина класификује као дио „Осталог“ пословног модела и мјери по фер вриједности кроз добит или губитак. На дан 31. децембар 2018. године Банка управља својом имовином кроз следеће пословне моделе:

1. Модел „држање ради прикупљања уговорних новчаних токова“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и
2. Модел „држање ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека као и продајом.

Управљање уговорним новчаним токовима по основу дужничких хартија од вриједности може се вршити кроз оба пословна модела. На дан 31. децембар 2018. године циљ Банке је да се за све дужничке хартије од вриједности страних влада прикупљање уговорних новчаних токова врши држањем и продајом.

За финансијску имовину којом се управља кроз ове моделе, Банка процјењује да ли су уговорни новчани токови финансијске имовине само плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице. Ова процјена се ради на нивоу портфела из разлога што је тај ниво најбољи одраз начина управљања имовином и информисања Управе и Управног одбора Банке. У сврху процјене, „главница“ се дефинише као фер вриједност финансијске имовине приликом почетног признавања. „Камата“ се дефинише као накнада за временску вриједност новца, кредитни ризик повезан са неподмиреним износом главнице током одређеног периода и остале ризике и трошкове повезане са држањем финансијске имовине.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијски инструменти (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)

За потребе процјене да ли су уговорни новчани токови “плаћање само главнице и камате”, Банка узима у обзир уговорне новчане токове инструмента. Само она финансијска имовина која задовољава захтјеве “плаћање само главнице и камате” може се класификовати у категорију финансијске имовине која се мјери по амортизованом трошку или финансијске имовине која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Приликом почетног признавања финансијска имовина Банке се признаје по: амортизованом трошку или по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на основу процјене пословног модела Банке. Финансијска имовина задовољава захтјев “ плаћање само главнице и камате” на дан 31. децембар 2018. године.

Финансијска имовина по амортизованом трошку

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине како би се прикупили уговорни новчани токови и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине. Ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по амортизованом трошку се признају у добит или губитак као приход или расход од камате у периоду када су настали.

На дан 31. децембар 2018. године у ову категорију финансијских инструмената спадају жиро рачуни Банке, страна валута у готовини, депозити у иностраним банкама, специјална права вучења у ММФ-у и остала финансијска имовина.

Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчанх токова и продајом финансијске имовине и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Дужнички инструменти

Након почетног признавања, дужнички инструменти се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине и усклађују се са фер вриједности инструмента на сваки датум извјештавања. Током периода држања, ефекти накнадног мјерења дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит признају се на сљедећи начин:

- Приход или расход од камата признаје се у добит или губитак у периоду када су настали
- Усклађивања фер вриједности признају се у осталој свеобухватној добити у периоду када су настали.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијски инструменти (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)

Приликом престанка признавања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталој свеобухватној добити рекласификује се из капитала у добит или губитак, укључујући претходно признате добитке или губитке од умањења.

На дан 31. децембар 2018. године дужнички инструменти Банке припадају овој категорији финансијских инструмената.

Власнички инструменти

Како је дозвољено МСФИ-ом 9, Банка је направила неопозив избор да у осталој свеобухватној добити прикаже накнадне промјене фер вриједности власничких инструмената који се не држе за трговање због својих специфичних карактеристика и непостојања активног тржишта за њихово трговање. Власнички инструменти су почетно признати по трошку стицања за који се сматра да одговара њиховој фер вриједности. За више информација о мјерењу фер вриједности власничких инструмената Банке видјети Напомену 33.

На дан 31. децембар 2018. године сви власнички инструменти Банке (BIS и SWIFT акције) припадају овој категорији финансијских инструмената.

Политика у примјени прије 1. јануара 2018. године

Финансијска имовина је могла бити класификована у сљедеће специфичне категорије:

- по фер вриједности кроз добит или губитак,
- расположива за продају,
- улагања која се држе до доспијећа и
- кредити и потраживања.

Класификација је зависила од природе и сврхе финансијске имовине и одређивала се у тренутку почетног признавања. До 31. децембра 2017. године, Банка никад није имала финансијску имовину по фер вриједности кроз добит или губитак.

Кредити и потраживања

Потраживања (укључујући депозите код иностраних банака) која су имала фиксна или одредива плаћања и нису котирала на активном тржишту су била класификована као кредити и потраживања.

Кредити и потраживања су се почетно признавали по фер вриједности укључујући и трансакцијске трошкове.

Након почетног признавања, кредити и потраживања су се мјерили по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе, умањено за било која умањења вриједности. Приходи и расходи од камата су се признавали користећи ефективну каматну стопу.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијски инструменти (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)

Улагања која се држе до доспијећа

Дужничке хартије од вриједности влада са фиксним или одредивим плаћањима и фиксним датумима доспијећа за које је Банка имала чврсту намјеру и способност држати их до доспијећа су се класификовале као улагања која се држе до доспијећа. Улагања која се држе до доспијећа су се исказивала по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе умањено за било која умањења вриједности, а приход се признавао на бази ефективног приноса.

Финансијска имовина расположива за продају

Власничке и дужничке хартије од вриједности у посједу Банке су биле класификоване као расположиве за продају и исказивале су се по фер вриједности. Фер вриједност се утврђивала на начин описан у Напомени 33. Некотирани власнички инструменти чија се фер вриједности није могла поуздано утврдити, мјерили су се по трошку, умањено за умањења. Добици и губици који су произлазили из промјена у фер вриједности дужничких и власничких хартија од вриједности су се признавали у осталој свеобухватној добити у оквиру рачуна резерве фер вриједности, са изузетком губитака од умањења вриједности, камате израчунате примјеном методе ефективне каматне стопе и добитака и губитака по основу курсних разлика на финансијску имовину који су се признавали директно у добит или губитак. Приликом уступања или утврђивања умањења вриједности улагања, сав кумулативни добитак или губитак претходно признат на рачуну резерве фер вриједности у осталој свеобухватној добити се укључивао у добит или губитак за тај период.

Дивиденда на власничке хартије од вриједности расположиве за продају признавала се у добит или губитак када се успостављало право Банке да прима уплате.

Фер вриједност финансијске имовине расположиве за продају која је била деноминована у страниој валути исказивала се у тој страниој валути и прерачунавала по средњем курсу на датум извјештавања. Промјене у фер вриједности по основу курсних разлика произашлих из промјене у амортизованом трошку имовине су се признавале у добит или губитак, а остале промјене су се признавале у капиталу.

3.2.2.2. Финансијске обавезе

С обзиром да је рачуноводствени третман финансијских обавеза остао углавном исти према МСФИ-у 9 у односу на МРС 39, финансијске обавезе Банке нису биле под утицајем примјене МСФИ 9. Ипак, у циљу свеобухватности, у наставку је објављена рачуноводствена политика.

Политика у примјени од 1. јануара 2018. године

Банка класификује све своје финансијске обавезе као мјерене по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе. Приход или расход од камате од финансијских обавеза мјерених по амортизованом трошку признаје се у добит или губитак.

Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку укључују готов новац у оптицају, депозите домаћих банака, депозите Владе и осталих депонената и остале финансијске обавезе.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијски инструменти (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.2. Финансијске обавезе (наставак)

Политика у примјени прије 1. јануара 2018. године

Финансијске обавезе су се класификовале било као финансијске обавезе „по фер вриједности кроз добит или губитак“ било као „остале финансијске обавезе“. На дан 31. децембар 2017. године Банка није имала финансијских обавеза у категорији „по фер вриједности кроз добит или губитак“.

Остале финансијске обавезе

Остале финансијске обавезе су укључивале готов новац у оптицају, депозите од домаћих банака, депозите од Владе и осталих депонената и остале финансијске обавезе.

Остале финансијске обавезе су се накнадно мјериле по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе, а приходи и расходи од камате су се признавали на бази ефективног приноса.

3.2.3 Умањење финансијске имовине

Политика у примјени од 1. јануара 2018. године

Захтјеви за умањењем по МСФИ 9 користе више информација по принципу погледа унапријед за признавање очекиваних кредитних губитака. Инструменти који потпадају под ове нове захтјеве односе се на финансијску имовину мјерену по амортизованом трошку односно депозите код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Банка користи поједностављени приступ у израчунању очекиваних кредитних губитака за остала потраживања. Власнички инструменти мјерени по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит нису предметом умањења вриједности.

Банка признаје исправку вриједности за ове губитке на сваки датум извјештавања. Мјерење очекиваних кредитних губитака одражава:

- Објективан и пондерисано вјероватан износ који се одређује процјеном више могућих исхода
- Временску вриједност новца
- Разумне и корисне информације које су на располагању без додатних трошкова или напора на датум извјештавања о прошлим догађајима, тренутним условима и предвиђањима о будућим економским условима.

Напомена 32.1. пружа више информација о начину мјерења очекиваних кредитних губитака.

Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке обрачунава се и приказује у извјештају о финансијском положају како слиједи:

- Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине и евидентирају као одбитна ставка бруто књиговодствене вриједности имовине и
- Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине, али се исправка вриједности признаје у осталој свеобухватној добити и не умањује књиговодствену вриједност финансијске имовине у извјештају о финансијском положају.

Добици и губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак, независно од класификације финансијске имовине на сваки датум извјештавања.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијски инструменти (наставак)

3.2.3 Умањење финансијске имовине (наставак)

Политика у примјени до 1. јануара 2018. године

На сваки датум извјештавања процјењивало се да ли су постојали показатељи за умањење вриједности финансијске имовине. Финансијска имовина је била умањена када је постојао објективни доказ, као посљедица једног или више догађаја насталих након почетног признавања финансијске имовине, о томе да су процијењени будући новчани токови улагања били измијењени.

Објективни доказ умањења вриједности могао је укључивати:

- значајне финансијске потешкоће друге стране; или
- неплаћање или кашњење у исплати уговорене камате или главнице; или
- назнаке да ће дужник или издавалац ући у поступак ликвидације или стечаја.

Појединачно значајна имовина се тестирала на умањење вриједности одвојено. Преостала финансијска имовина се процјењивала групно. Појединачно значајна имовина за коју није било објективног доказа о умањењу вриједности се затим укључивала у групно процјењивање имовине за умањење вриједности. За потребе групног вредновања умањења вриједности, финансијска имовина се груписала на основу сличних обиљежја кредитног ризика.

За финансијску имовину која се водила по амортизованом трошку, износ умањења је био разлика између књиговодствене вриједности имовине и њене садашње вриједности процијењених будућих новчаних токова дисконтованој по првобитној ефективној каматној стопи те имовине.

Књиговодствена вриједност финансијске имовине умањивала се за износ умањења путем рачуна исправке вриједности. Када се потраживање сматрало ненаплативим, оно се отписивало у корист рачуна исправке вриједности. Накнадне наплате раније отписаних износа теретиле су рачун исправке вриједности. Промјене у књиговодственој вриједности рачуна исправке вриједности признавале су се у добит или губитак.

Уколико је у наредном периоду, с изузетком власничких хартија од вриједности расположивих за продају, износ губитка од умањења за дужничке хартије од вриједности класификоване као расположиве за продају се смањило и смањење се није могло повезати са догађајем насталим након што је губитак од умањења вриједности признат, претходно признати губитак од умањења вриједности се укидао кроз добит или губитак у мјери у којој књиговодствена вриједност улагања на датум укидања умањења вриједности није прелазила износ амортизованог трошка који би био да умањења вриједности није било.

У случају власничких хартија од вриједности распложивих за продају, свако повећање фер вриједности настало након признавања губитака од умањења се признавало у осталој свеобухватној добити.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијски инструменти (наставак)

3.2.4. Престанак признавања финансијских инструмената

Примјењиво у оба периода

3.2.4.1. Престанак признавања финансијске имовине

Банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

3.2.4.2. Престанак признавања финансијских обавеза

Банка престаје признавати финансијске обавезе када, и само када, су обавезе Банке измирене, отказане или су истекле.

3.3. Монетарно злато

Политика у примјени од 1. јануара 2018. године

Монетарно злато је дио девизних резерви Банке и класификовано је као финансијска имовина. Монетарно злато се почетно признаје по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове који се директно могу приписати стицању злата.

Након почетног признавања, монетарно злато се накнадно мјери по фер вриједности. Нереализовани добици и губици који произлазе из промјена фер вриједности, а по основу промјена у цијени монетарног злата, признају се на рачуну резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити. У случају да нереализовани губици прелазе стање резерви фер вриједности за монетарно злато на крају финансијске године, Банка ће одбити тај износ од добити за тај период. Приликом продаје злата, нереализовани добици и губици из остале свеобухватне добити се преносе у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преводећи га по фиксном курсу КМ на извјештајни датум и мјери се по задњој послеријеподневној цијени једне унце злата (Oz) на извјештајни датум, преузетој с Reutersa.

Политика у примјени до 1. јануара 2018. године

Злато се иницијално признавало по трошку стицања, који је представљао фер вриједност плаћених накнада укључујући трошкове стицања везаних за инвестицију. Након иницијалног признавања, злато се накнадно мјерило по фер вриједности. Добити и губици који су произишавали из промјене фер вриједности, а односили су се на промјене у цијени злата те курсне разлике због прерачунавања америчког долара у КМ, признавали су се у резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити док се злато није продало, када су се признавали као реализовани добити или губици у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата исказивала се у америчким доларима (USD), примјењујући средњи курс на датум извјештавања објављен од стране Банке, а мјерила се према посљедњој понуђеној цијени једне унце злата (Oz) преузетој са Reutersa на датум извјештавања.

Добити и губици по основу курсних разлика од прерачунавања цијене злата из америчког долара у КМ признавали су се као дио усклађивања фер вриједности у резерви фер вриједности у осталој свеобухватној добити.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.4. Пребијање**

Финансијска имовина и обавезе се пребијају и нето износ се исказује у извјештају о финансијском положају на нето принципу само када постоји законски проведиво право за пребијањем признатих износа и када постоји намјера за приказивањем и подмиривањем трансакција на нето основи.

Приходи и расходи се приказују на нето основи само када то допушта одређени МСФИ, или за оне добитке и губитке који произлазе из групе сличних трансакција.

3.5. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од сљедећих категорија: жиро рачуни, страна валута у готовини, девизни депозити по виђењу, девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће од датума стицања и специјална права вучења у ММФ-у.

3.6. Некретнине, опрема и нематеријална имовина

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Банке и новчаних и неновчаних донација.

Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулисану депрецијацију/амортизацију и акумулисане губитке од умањења вриједности. Трошак укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем имовине у радно стање за намјеравану употребу. Одржавање и поправке, замјене те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализују.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Депрецијација и амортизација се обрачунавају на сву имовину осим за земљиште и имовину у припреми према линеарној методи по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе депрецијације и амортизације за 2017. и 2018. годину су дате како слиједи:

Софтвер	20,0%
Друга нематеријална имовина	20,0%
Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Добици и губици од отуђења некретнина и опреме признају се у добит или губитак.

Корисни вијек трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине се преиспитује и прилагођава на годишњем нивоу минимално, ако је потребно и примјењује се проспективно.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.7. Умањење вриједности нефинансијске имовине

Књиговодствена вриједност нефинансијске имовине Банке се прегледа на сваки датум извјештавања у циљу оцјењивања постоје ли назнаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама кориштеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

3.8. Резервисања за обавезе и трошкове

Резервисања се признају када Банка, као посљедицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервисања се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервисања за обавезе и трошкове одржавају се на нивоу који Управа Банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервисања на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервисања се укидају само за оне трошкове за које је резервисање изворно признато. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервисање се укида.

3.9. Донације

Донације за имовину, а које обухватају и неновчане донације, почетно се признају као одгођени приход по фер вриједности који се признаје као приход од донације на системској основи током периода корисног вијека те имовине. Донације које Банка добије као компензацију за трошкове признају се системски у добит или губитак као приход од донације у истом периоду у којем су признати и трошкови.

3.10. Порези

У складу са Законом о порезу на додану вриједност, Банка је обвезна да плаћа порез на додану вриједност за све купљене робе и услуге. Ова плаћања су дио административних и осталих оперативних трошкова Банке. Према законима о порезу на добит (и Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске), Банка је ослобођена од обавеза плаћања пореза на добит.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.11. Готов новац у оптицају

Банка управља издавањем и повлачењем домаћих новчаница и кованица. Припадајућа пасива за издати готов новац у оптицају је евидентирана у извјештају о финансијском положају.

Приликом повлачења готовог новца из оптицаја, исти се признаје као обавеза у оквиру готовог новца у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја, признају се као приход.

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као одгођени трошкови који се накнадно амортизују кроз остале оперативне трошкове. Од фебруара 2017. године, Банка је повећала период разграничења ових трошкова са три на пет година.

3.12. Управљање средствима за и у име трећих лица

Банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и њених ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама државних институција и агенција те комерцијалних банака за које Банка дјелује као агент.

3.13. Примања запослених

Краткорочна примања запослених

У складу са домаћим прописима, а у име својих запосленика, Банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са домаћим законским захтјевима. Ови трошкови се признају у добит или губитак у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запосленика исплаћених у задњих шест мјесеци.

Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених која годишње обрачунава овлаштени актуар користећи метод пројецтиране кредитне јединице. Дисконтна стопа која се користи за обрачун обавезе креће се у распону каматних стопа домаћих корпоративних обвезница и владиних обвезница које постоје на тржишту.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.14. Финансијски аранжмани БиХ са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана сачињених крајем 2002. године између Босне и Херцеговине и Међународног монетарног фонда ("ММФ"), извјештај о финансијском положају Банке садржи следеће ставке које се односе на чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у: држање специјалних права вучења ("SDR-ови"), обрачуната камата на држање таквих SDR-ова, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2.

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност Босне и Херцеговине, евидентирани су на посебном повјерљачком фонду у оквиру ванбилансне евиденције (видјети Напомену 34).

3.15. Претпоставке и извори неизвјесности процјена

Кључне претпоставке и процјене везане за материјално значајне позиције извјештаја о финансијском положају су приказане у наставку:

У примјени само од 1. јануара 2018. године

Пословни модел

Напомена 3.2.2.1.: Одређивање пословног модела у оквиру којег се држи финансијска имовина и процјена уговорних услова финансијске имовине везаних за захтјев "плаћање само главнице и камате". Ове процјене одређују класификацију финансијске имовине по МСФИ 9.

Умањење финансијске имовине

Од 1. јануара 2018. године Банка израчунава очекиване кредитне губитке за одређене класе финансијске имовине мјерене по амортизованом трошку и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Напомена 32.1. описује претпоставке кориштене у одређивању улазних података у модел за мјерење очекиваних кредитних губитака, укључујући и захтјев за будућим информацијама које су кориштене у 2018. години.

Примјењиво у оба периода

Фер вриједност имовине и обавеза

Пословна политика Банке је да објави информације о фер вриједности имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу руководства Банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ.

Депрецијација и амортизација и примијењене стопе депрецијације и амортизације

Обрачун депрецијације и амортизације и стопе депрецијације и амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Банка процијењује економски корисни вијек трајања на основу тренутних предвиђања.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.16. Промјене у презентацији финансијских извјештаја

У припреми финансијских извјештаја за годину која је завршила 31. децембра 2018. године, Банка је направила одређене измјене у приказивању позиција у темељним финансијским извјештајима и прилагодила упоредне податке како слиједи:

- Извјештај о добити или губитку: друкчија презентација позиција у оквиру Нето каматних прихода и приказивање Финансијског резултата прије резервација за очекиване кредитне губитке,
- Извјештај о новчаним токовима: рекласификација улагања у дужничке хартије од вриједности из инвестиционих у оперативне активности.

Табела у наставку приказује промјену у презентовању каматних прихода и расхода за финансијску имовину расположиву за продају:

У хиљадама КМ	Претходно приказано а годину која је завршила 31. децембра 2017.	Ефекат промјене у презентацији	Измијењена презентација за годину која је завршила 31. децембра 2017.
Каматни приходи од финансијске имовине расположиве за продају	16.358	9.552	25.910
Каматни расходи од финансијске имовине расположиве за продају	-	(9.552)	(9.552)

Повезане напомене су прилагођене овим промјенама. Остале промјене у приказивању финансијских извјештаја нису биле материјално значајне и извршене су како би се појачала и унаприједила корисност информација у финансијским извјештајима.

Посљедичне измјене МСФИ 7: "Финансијски инструменти: Објављивања" су такођер примијењене на текући период, али не и на упоредне податке.

4. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која завршава	
	2018.	2017.
Каматни приходи по основу:		
Дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (Напомена 16)	42.334	-
Финансијске имовине расположиве за продају (Напомена 15)	-	25.910
Улагања која се држе до доспијећа (Напомена 18)	-	12.621
Ефекта негативне пасивне каматне стопе на депозите домаћих комерцијалних банака	5.784	4.425
Депозита код иностраних банака	37	18
Остале финансијске имовине по амортизованом трошку	31	22
Укупно каматни приходи	48.186	42.996
Каматни расходи по основу:		
Ефекта негативних каматних стопа – дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (Напомена 16)	(13.613)	-
Ефекта негативних каматних стопа – Финансијска имовина расположива за продају (Напомена 15)	-	(9.552)
Ефекта негативних каматних стопа – Депозити код иностраних банака	(10.780)	(11.470)
Укупно каматни расходи	(24.393)	(21.022)
Нето каматни приходи	23.793	21.974

4. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака укључују износ од 8.507 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 2.273 хиљаде КМ на депозите по виђењу (2017: укључивали су износ од 8.887 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 2.583 хиљаде КМ на депозите по виђењу).

Основицу за обрачун камата на депозите комерцијалних банака чине укупни депозити комерцијалних банака на рачунима резерви у обрачунском периоду, који се састоје од износа обавезних резерви и вишка изнад обавезних резерви.

Основицу за обрачун обавезне резерве комерцијалних банака чине депозити и позајмљена средства, без обзира на то у којој су валути средства изражена. Такођер, утврђена је јединствена стопа обавезне резерве од 10% коју Банка примјењује на основицу за обрачун обавезне резерве.

На износ средстава обавезне резерве Банка не обрачунава накнаду, док се на износ средстава изнад обавезне резерве обрачунава накнада која је једнака 50% стопе коју примјењује Европска централна банка на депозите комерцијалних банака.

Ефекти негативних каматних стопа од каматносно финансијске имовине су резултат негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака и дужничке хартије од вриједности, а које се, у складу с актуелним тржишним условима, нису могле избјећи.

Ефекти негативних каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака су резултат негативне каматне стопе на износ средстава изнад обавезне резерве, а која је у извјештајним периодима износила 0,20% годишње.

5. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Приходи од накнада и провизија:		
од домаћих комерцијалних банака	16.047	14.720
од услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	1.162	1.114
	17.209	15.834
Расходи од накнада и провизија:		
транзакције са банкама у иностранству	(636)	(562)
	(636)	(562)
Нето приходи од накнада и провизија	16.573	15.272

6. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2018.	
Реализовани добити	4.277	
Реализовани губици	-	
Нето реализовани добити од продаје финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	4.277	

6. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

На дан 31. децембар 2018. године нето реализовани добити од продаје финансијске имовине по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит укључују нето износ који се састоји од закључног стања резерви фер вриједности у износу од 1.679 хиљада КМ и резервација за очекиване кредитне губитке у износу од 2.598 хиљада КМ за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (видјети Напомену 32.1.1.).

7. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ РАСПОЛОЖИВЕ ЗА ПРОДАЈУ

У хиљадама КМ	За годину која завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Реализовани добити	2.587	
Реализовани губити	-	
Нето реализовани добити од продаје финансијске имовине расположиве за продају	2.587	

8. НЕТО ДОБИЦИ / (ГУБИЦИ) ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Добити од курсних разлика	727	577
Губити од курсних разлика	(576)	(1.137)
Нето добити / (губити) од курсних разлика	151	(560)

9. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Приход од дивиденде (Напомена 21)	589	763
Приход од донација	144	132
Остали приходи	789	654
УКУПНО	1.522	1.549

10. ТРОШКОВИ ОСОБЉА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Плате	10.515	10.280
Порези и доприноси	5.977	5.846
Остала примања запосленика	2.694	2.667
Нето резервације за отпремнине запосленим (Напомена 25)	(152)	226
УКУПНО	19.034	19.019

10. ТРОШКОВИ ОСОБЉА (НАСТАВАК)

Трошкови запослених укључују 3.702 хиљаде КМ (2017.: 3.620 хиљада КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање Босне и Херцеговине. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате. На дан 31. децембар 2018. године Банка је имала 368 запослених радника (2017.: 372 запослена радника).

11. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Трошкови одржавања	2.695	2.494
Трошкови производње и дизајна новчаница и кованица	1.751	1.429
Остали административни и оперативни трошкови	3.804	3.660
УКУПНО	8.250	7.583

12. НЕТО РЕЗЕРВАЦИЈЕ ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2018.	2017.
Добици од очекиваних кредитних губитака:		
- од финансијске имовине која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		15.122
- од депозита код иностраних банака		9.266
- од остале финансијске имовине		64
- од специјалних права вучења у ММФ-у		3
		24.455
Губици од очекиваних кредитних губитака:		
- од финансијске имовине која се накнадно мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		(22.423)
- од депозита код иностраних банака		(10.165)
- од остале финансијске имовине		(39)
- од специјалних права вучења у ММФ-у		(3)
		(32.630)
Нето повећање у резервацијама за очекиване кредитне губитке		(8.175)

Банка није имала добитке и губитке по основу умањења финансијске имовине у складу са МРС-ом 39 у 2017. години.

13. СТРАНА ВАЛУТА У ГОТОВИНИ

Страну валуту у готовини представља:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Готовина у трезорима у валутама:		
- EUR	274.025	236.330
- CHF	38	36
- USD	20	19
- GBP	16	17
УКУПНО	274.099	236.402

14. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Анализа орочених депозита и депозита по виђењу код иностраних банака према валутама, дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Орочени депозити:		
- EUR	2.118.444	2.027.067
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(2.064)	-
	2.116.380	2.027.067
Депозити по виђењу:		
- EUR	788.997	666.153
- CHF	3.741	2.482
- USD	2.765	2.921
- GBP	36	27
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(471)	-
	795.068	671.583
УКУПНО	2.911.448	2.698.650

Орочени депозити код иностраних банака, анализирани према преосталој уговореној рочности, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
До мјесец дана	777.266	993.768
Од једног до два мјесеца	349.106	136.200
Од два до три мјесеца	583.230	449.303
Од три до четири мјесеца	155.532	117.154
Од четири до дванаест мјесеци	253.310	330.642
Укупно	2.118.444	2.027.067
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(2.064)	-
УКУПНО	2.116.380	2.027.067

14. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Током 2018. године негативне каматне стопе на депозите по виђењу деноминирани у EUR су се кретале у распону од 0,72% до 0,08% годишње (2017.: негативне каматне стопе од 0,74% до 0,30% годишње), а негативне каматне стопе на орочене депозите су се кретале у распону од 0,48% до 0,17% годишње (2017.: од 0,65% до 0,36% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 2.395 хиљада KM на дан 31. децембар 2018. године (2017.: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 1.580 хиљада KM).

Просјечна стопа негативног ефективног приноса на депозите је износила 0,42% годишње (2017.: просјечна стопа негативног ефективног приноса 0,43% годишње)

Анализа депозита код иностраних банака према врсти банке у коју су инвестирани, дата је како слиједи:

У хиљадама KM	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Централне банке	2.009.539	1.268.300
Комерцијалне банке	904.444	1.430.350
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке (Напомена 32.1.1.)	(2.535)	-
УКУПНО	2.911.448	2.698.650

14. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Географска анализа депозита код иностраних банака може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Луксембург		
Орочени депозити	1.224.011	837.201
Депозити по виђењу	234.620	156.307
	1.458.631	993.508
Швајцарска		
Орочени депозити	484.453	525.373
Депозити по виђењу	1.000	1.538
	485.453	526.911
Њемачка		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	479.941	434.215
	479.941	434.215
Велика Британија		
Орочени депозити	409.980	97.649
Депозити по виђењу	-	-
	409.980	97.649
Француска		
Орочени депозити	-	469.182
Депозити по виђењу	78.206	78.137
	78.206	547.319
САД		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	1.772	1.386
	1.772	1.386
Холандија		
Орочени депозити	-	97.662
Депозити по виђењу	-	-
	-	97.662
Укупно орочени депозити	2.118.444	2.027.067
Укупно депозити по виђењу	795.539	671.583
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(2.535)	-
УКУПНО	2.911.448	2.698.650

15. ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска имовина расположива за продају представљала је квалитетне инструменте са високим степеном утрживости и ликвидности, кредитног рејтинга од AAA до BBB у 2017. години (Погледати Напомену 32.1.). Портфељ се састојао од краткорочних и дугорочних дужничких хартија од вриједности са фиксном каматном стопом, које издају владе страних држава. Финансијска имовина расположива за продају била је деноминирана у EUR.

15. ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ (НАСТАВАК)

Структура финансијске имовине расположиве за продају је била сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2017.
Дужничке хартије од вриједности	6.143.154
Обрачуната камата	58.917
УКУПНО	6.202.071

Просјечна стопа ефективног приноса на финансијску имовину расположиву за продају износила је 0,35% годишње.

Географска анализа финансијске имовине расположиве за продају може се извршити на сљедећи начин:

	31. децембар 2017.	
	у хиљадама КМ	%
<i>Француска</i>	1.654.622	26,67
<i>Белгија</i>	976.652	15,75
<i>Њемачка</i>	732.285	11,81
<i>Шпанија</i>	728.413	11,74
<i>Аустрија</i>	644.753	10,40
<i>Холандија</i>	565.017	9,11
<i>Италија</i>	552.722	8,91
<i>Финска</i>	341.643	5,51
<i>Словачка</i>	5.964	0,10
УКУПНО	6.202.071	100,00

Анализа промјена фер вриједности финансијске имовине расположиве за продају може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2017.
На дан 1. јануар	5.025.829
Куповине током године	3.887.900
Продаје током године	(470.089)
Приход од камата признат током године (Напомена 4)	25.910
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (Напомена 4)	(9.552)
Доспијећа хартија од вриједности	(2.155.608)
Доспијећа купона	(86.429)
Усклађивање фер вриједности	(15.890)
На дан 31. децембар	6.202.071

16. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит представљају квалитетне дужничке хартије од вриједности са високим степеном утрживости и ликвидности, кредитног рејтинга од AAA до BBB (Погледати Напомену 32.1.). Портфељ се састоји од краткорочних и дугорочних дужничких хартија од вриједности са фиксном каматном стопом, које издају владе страних држава. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR.

Структура дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.
Дужничке хартије од вриједности	8.153.320
Обрачуната камата	72.119
УКУПНО	8.225.439

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износила је 0,41% годишње.

Географска анализа дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит може се извршити на сљедећи начин:

	31. децембар 2018.	
	У хиљадама КМ	%
Француска	2.211.257	26,87
Њемачка	1.504.585	18,29
Белгија	1.083.041	13,17
Аустрија	950.959	11,56
Шпанија	844.614	10,27
Холандија	568.172	6,91
Италија	549.084	6,68
Финска	513.727	6,25
УКУПНО	8.225.439	100,00

Анализа промјена фер вриједности дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2018.
На дан 1. јануар (Напомена 2.6.(а))	7.473.857
Куповине током године	3.766.969
Продаје током године	(653.879)
Приход од камата признат током године (Напомена 4)	42.334
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (Напомена 4)	(13.613)
Доспијећа хартија од вриједности	(2.265.677)
Доспијећа купона	(118.162)
Усклађивање фер вриједности	(6.390)
На дан 31. децембар	8.225.439

16. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке није призната у извјештају о финансијском положају за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте који се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит дио су капитала Банке. Промјене у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте који се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит дате су у Напомени 32.1.1.

17. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

Банка држи монетарно злато на рачуну у банци у Швајцарској, а физички је лоцирано у трезору Банке Енглеске. Вриједност монетарног злата на дан 31. децембар 2018. године износи 209.996 хиљада КМ, што представља 96.000 унци злата по вриједности од 2.187 КМ по унци (2017.: 203.908 хиљада КМ, што је представљало 96.000 унци злата по вриједности од 2.124 КМ по унци).

Од 1. јануара 2018. године, Банка је промијенила рачуноводствену политику која се односи на рачуноводствени третман монетарног злата. За више информација, погледати Напомену 2.6. и Напомену 3.3.

Анализа промјена фер вриједности монетарног злата може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ

	2018.	2017.
На дан 1. јануар - исказано	203.908	205.102
Промјена рачуноводствене политике	(50)	
На дан 1. јануар - преправљено	203.858	205.102
Куповине током године	-	-
Резерве фер вриједности за монетарно злато (од 1. јануара 2018.)	6.138	
Резерве фер вриједности за монетарно злато (прије 1. јануара 2018.)	-	(1.194)
- Промјене у цијени злата	-	25.387
- (Губици) од курсних разлика по основу превођења USD / КМ	-	(26.581)
На дан 31. децембар	209.996	203.908

18. УЛАГАЊА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПИЈЕЋА

Сва улагања која се држе до доспијећа имала су кредитни рејтинг од ААА до ВВВ (Погледати Напомену 32.1.) и била су деноминирана у EUR.

Структура улагања која се држе до доспијећа је сљедећа:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2017.
Дужничке хартије од вриједности	1.206.306
Обрачуната камата	7.756
УКУПНО	1.214.062

Просјечна стопа ефективног приноса на улагања која се држе до доспијећа износила је 1,04% годишње.

18. УЛАГАЊА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПИЈЕЋА (НАСТАВАК)

Географска анализа улагања која се држе до доспијећа може се извршити на следећи начин:

31. децембар 2017.

	у хиљадама КМ	%
Француска	411.431	33,90
Италија	216.636	17,84
Белгија	203.629	16,77
Финска	180.686	14,88
Аустрија	161.278	13,28
Холандија	40.402	3,33
УКУПНО	1.214.062	100,00

Анализа промјена у улагањима која се држе до доспијећа може се извршити на следећи начин:

У хиљадама КМ

2017.

На дан 1. јануар	1.132.328
Куповине током године	90.720
Приход од камата признат током године (Напомена 4)	12.621
Доспијећа купона	(21.607)
На дан 31. децембар	1.214.062

19. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ

31. децембар
2018.

31. децембар
2017.

Активна временска разграничења	6.811	7.931
Потраживања од домаћих банака	1.735	1.690
Нумизматичке збирке	741	764
Остала разна актива	596	598
Жиро рачуни	553	436
Кредити запосленим	122	236
Аванси	1	1
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	600	600
Умањено за исправку вриједности осталих потраживања	(600)	(600)
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(5)	-
УКУПНО	10.554	11.656

На дан 31. децембар 2018. године активна временска разграничења укључују трошкове у износу од 5.816 хиљада КМ насталих по основу производње новчаница и кованица (31. децембар 2017.: 7.564 хиљаде КМ насталих по основу производње новчаница и кованица). Како је објашњено у Напомени 3.11, почевши од фебруара 2017. године, ови трошкови се почетно разграничавају и накнадно амортизују кроз период од пет година.

20. НЕКРЕТНИНЕ, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	Опрема и возила				Имовина у припреми	Некретнине и опрема укупно	Софтвери и остала нематеријална имовина	Нематеријална имовина у припреми	Нематеријална имовина укупно
	Земљиште и зграде	Опрема и намјештај	Возила	Остало					
Набавна вриједност									
На дан 1. јануар 2017.	42.992	22.612	1.826	933	1.829	70.192	14.262	46	14.308
Набавке	-	-	-	-	2.550	2.550	-	550	550
Стављено у употребу	162	1.257	425	45	(1.889)	-	313	(313)	-
Отписи и отуђења	-	(396)	(327)	(9)	-	(732)	(121)	-	(121)
Трансфери	1.214	553	-	41	(1.808)	-	46	(46)	-
На дан 31. децембар 2017.	44.368	24.026	1.924	1.010	682	72.010	14.500	237	14.737
Набавке	-	-	-	-	1.322	1.322	-	588	588
Стављено у употребу	-	1.190	34	36	(1.260)	-	353	(353)	-
Отписи и отуђења	-	(333)	(59)	(5)	-	(397)	(24)	-	(24)
Трансфери	-	704	11	-	(715)	-	188	(188)	-
На дан 31. децембар 2018.	44.368	25.587	1.910	1.041	29	72.935	15.017	284	15.301
Акумулирана депрецијација и амортизација									
На дан 1. јануар 2017.	4.122	18.967	1.739	683	-	25.511	13.514	-	13.514
Трошак амортизације	518	1.111	80	54	-	1.763	272	-	272
Отписи и отуђења	-	(393)	(327)	(9)	-	(729)	(121)	-	(121)
На дан 31. децембар 2017.	4.640	19.685	1.492	728	-	26.545	13.665	-	13.665
Трошак амортизације	755	1.198	97	58	-	2.108	318	-	318
Отписи и отуђења	-	(331)	(59)	(5)	-	(395)	(24)	-	(24)
На дан 31. децембар 2018.	5.395	20.552	1.530	781	-	28.258	13.959	-	13.959
Нето књиговодствена вриједност									
На дан 1. јануар 2018.	39.728	4.341	432	282	682	45.465	835	237	1.072
На дан 31. децембар 2018.	38.973	5.035	380	260	29	44.677	1.058	284	1.342

На датуме 31. децембра 2018. и 2017. године, Банка није имала никаквих теређења по основу својих некретнина, опреме и нематеријалне имовине.

21. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура власничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
<i>Власничке хартије од вриједности</i>		
Акције Банке за међународна поравнања (BIS) Базел (Напомена 27)	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

На дан 1. јануар 2018. године Банка је одредила ова власничка улагања као власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит по МСФИ 9. До 31. децембра 2017. године ова улагања су била класификована као расположива за продају према МРС-у 39.

Власничке хартије од вриједности се састоје од обичних акција Банке за међународна поравнања (у даљем тексту: BIS) по номиналној вриједности од 5.000 SDR по акцији (плаћених у износу од 25% њихове номиналне вриједности од стране бивше Југославије). У складу са Статутом BIS-а, преосталих 75% номиналне вриједности акција се уплаћује по позиву BIS-а од стране Банке.

Акције SWIFT-а се састоје од двије обичне акције и њихова укупна вриједност је 10 хиљада КМ.

Акције BIS-а и SWIFT-а представљају некотиране власничке инструменте чија се фер вриједност не може поуздано утврдити и стога се евидентирају по трошку стицања.

Током године Банка је примила дивиденде од BIS-а у износу од 589 хиљада КМ (2017.: 763 хиљаде КМ) (Напомена 9).

22. ГОТОВ НОВАЦ У ОПТИЦАЈУ

Готов новац у оптицају се може анализирати на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2018.	2017.
Готов новац стављен у оптицај – На дан 1. јануар	4.319.360	4.066.804
Повећање готовог новца у оптицају током године	431.254	252.556
Готов новац стављен у оптицај – На дан 31. децембар	4.750.614	4.319.360

Од валуте стављене у оптицај у укупном износу од 4.750.614 хиљада КМ са 31. децембром 2018. године, 605 хиљада КМ стављено је у оптицај изван Босне и Херцеговине (2017.: 605 хиљада КМ од 4.319.360 хиљада КМ).

22. ГОТОВ НОВАЦ У ОПТИЦАЈУ (НАСТАВАК)

	Номинална вриједност	31. децембар 2018.		31. децембар 2017.	
		Ком.	Вриједност у хиљадама КМ	Ком.	Вриједност у хиљадама КМ
Кованице	0,05	70.591.960	3.529	64.264.227	3.213
Кованице	0,10	103.899.364	10.390	96.699.045	9.670
Кованице	0,20	75.154.592	15.031	70.032.596	14.007
Кованице	0,50	36.191.317	18.096	33.609.811	16.805
Кованице	1	52.287.706	52.288	47.884.620	47.885
Кованице	2	14.653.353	29.307	13.585.230	27.170
Кованице	5	10.871.548	54.358	10.020.723	50.104
Новчанице	10	12.889.248	128.891	11.150.353	111.504
Новчанице	20	8.354.535	167.091	8.718.265	174.365
Новчанице	50	19.623.638	981.182	18.379.804	918.990
Новчанице	100	24.249.404	2.424.940	21.225.491	2.122.549
Новчанице	200	4.327.553	865.511	4.115.492	823.098
УКУПНО		433.094.218	4.750.614	399.685.657	4.319.360

23. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Депозити домаћих комерцијалних банака	5.522.701	5.032.593
Рачуни резерви организационих дијелова Банке	553	436
Посебни депозити комерцијалних банака – блокирана средства	36	36
УКУПНО	5.523.290	5.033.065

Депозити домаћих комерцијалних банака служе за испуњавање обавеза према обавезним резервама, за поравнање платних задужења и за трансакције између комерцијалних банака и Банке. На дан 31. децембар 2018. године укупан износ од 5.522.701 хиљаде КМ представља депозите 24 банке (2017.: износ од 5.032.593 хиљаде КМ представљао је депозите 24 банке).

Камата на депозите домаћих комерцијалних банака је обрачуната у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине на износ вишка изнад обавезне резерве. Политика обрачунавања каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака током извјештајних периода приказана је у Напомени 4.

Депозити банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 513 хиљада КМ на дан 31. децембар 2018. године (31. децембар 2017: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 449 хиљада КМ).

24. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ДЕПОНЕНАТА

Структура депозита Владе и осталих депонената приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Депозити за буџет институција БиХ	494.575	448.079
Депозити јавних институција	125.501	76.120
Депозити осталих влада и владиних институција	89.286	100.503
Депозитни рачун по трансакцијама Међународног монетарног фонда	5	6
УКУПНО	709.367	624.708

25. РЕЗЕРВАЦИЈЕ ЗА ОБАВЕЗЕ И ТРОШКОВЕ

Резервације за обавезе и трошкове се односе на резервације за отпремнине запосленим и резервације за потенцијалне обавезе по основу судских спорова.

Судски спорови

Банка се појављује као тужена страна у једном судском процесу који произлази из њеног пословања. Банка оспорава ту тужбу и на основу правног савјета сматра да исти неће довести до других материјално значајних обавеза.

Промијене у резервацијама за обавезе и трошкове приказане су у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2018.		
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Укупно
На дан 1. јануар	150	1.500	1.650
Ослобађање резервација	(70)	(152)	(222)
Повећање у резервацијама	-	-	-
Укупно признато у добит или губитак	(70)	(152)	(222)
Плаћени износи	(80)	(89)	(169)
На дан 31. децембар	-	1.259	1.259

У хиљадама КМ	2017.		
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Укупно
На дан 1. јануар	150	1.461	1.611
Ослобађање резервација	-	(12)	(12)
Повећање у резервацијама	-	238	238
Укупно признато у добит или губитак	-	226	226
Плаћени износи	-	(187)	(187)
На дан 31. децембар	150	1.500	1.650

На основу израчуна резервација за отпремнине запосленим урађеног од стране независног актуара за 2018. годину, Банка је смањила резервације за отпремнине запосленим и признала актуарски добитак на позицији трошкова особља.

26. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
ММФ-ови рачуни број 1 и 2 (Напомена 34)	1.628	1.593
Добављачи	1.036	1.533
Депозити Свјетске банке	184	56
Укалкулисани трошкови и остала пасива	177	419
Одложени приход	167	300
Обавезе према запосленим	35	-
Обавезе по основу расподјеле добити у државни буџет (Напомена 28)	-	7.311
УКУПНО	3.227	11.212

27. КАПИТАЛ

Структура капитала и резерви је приказана у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Почетни капитал	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	514.720	542.766
Остале резерве	31.300	31.300
Резерве фер вриједности – дужнички и власнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	133.696	-
Резервације за очекиване кредитне губитке	8.993	-
Резерве фер вриједности – финансијска имовина расположива за продају	-	93.120
Резерве фер вриједности – монетарно злато (од 1. јануара 2018.)	6.138	-
Резерве фер вриједности – монетарно злато (до 1. јануара 2018.)	-	(39.551)
УКУПНО	719.847	652.635

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци Босне и Херцеговине уплаћен 12. јуна 1998. године.

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулирана недистрибуисана добит Банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године. Статус генералних резерви (задржане добити) је у надлежности Управног одбора Банке. Генералне резерве (задржана добит) се примарно користе за алокацију нето губитка Банке, како је прописано чланом 28. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине.

27. КАПИТАЛ (НАСТАВАК)Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ, и односе се на новчане донације примљене од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Банке уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Банке.
- средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције Банке код Банке за међународна поравнања (БИС) Базел (видјети Напомену 21).

28. РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ

Расподјела нето добити Банке врши се сагласно Закону о Централној банци Босне и Херцеговине.

Одредбама цитираног закона дефинисани су критеријуми расподјеле нето добити, по којима Банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет Босне и Херцеговине, уколико задовољи критеријум да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,00% укупног износа монетарне пасиве.

Овај однос, прије расподјеле добити у 2018. години износио је 4,84% (2017.: 5,64%). Сагласно одлуци Управног одбора, цијели износ нето добити за финансијску 2018. годину у износу од 8.431 хиљаде КМ је алоциран у генералне резерве (задржану добит) Банке (2017: 60% нето добити за финансијску 2017. годину у износу од 7.311 хиљада КМ је било распоређено државном буџету, а 40%, односно износ од 4.874 хиљаде КМ је био усмјерен у генералне резерве (задржану добит) Банке).

2018.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	10.983.271
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	531.289
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,84%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	8.431
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	8.431

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	10.983.271
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	539.720
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	4,91%

28. РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ (НАСТАВАК)

2017.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	9.977.133
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	562.892
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	5,64%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	12.185
Расподјела добити у државни буџет	7.311
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	4.874

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	9.977.133
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	567.766
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	5,69%

29. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Девизни депозити по виђењу	795.539	671.583
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	605.552	1.151.332
Страна валута у готовини	274.099	236.402
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	2.236	1.531
Жиро рачуни	553	436
Укупно	1.677.979	2.061.284
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(1.619)	-
УКУПНО	1.676.360	2.061.284

Промјене у очекиваним кредитним губицима на новац и новчане еквиваленте су дати у наставку:

У хиљадама КМ	2018.
На дан 1. јануар - исказано	-
Ефекти очекиваних кредитних губитака на новац и новчане еквиваленте по МСФИ 9	1.283
На дан 1. јануар - преправљено	1.283
Девизни депозити по виђењу	(92)
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	428
Страна валута у готовини	-
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	-
Жиро рачуни	-
На дан 31. децембар	1.619

30. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Законом о Централној банци Босне и Херцеговине дефинисано је оперативно правило „валутни одбор“ за издавање КМ, према којем се КМ издаје само уз куповину конвертибилне стране валуте уз пуно покриће у нето девизним резервама.

Члан 31. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине захтијева да укупан износ њене монетарне пасиве никада не буде већи од њених нето девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су сљедећи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Бруто девизне резерве	11.623.218	10.556.624
Страна валута у готовини	274.099	236.402
Депозити код иностраних банака	2.911.448	2.698.650
Финансијска имовина расположива за продају	-	6.202.071
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	8.225.439	-
Монетарно злато	209.996	203.908
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	2.236	1.531
Улагања која се држе до доспијећа	-	1.214.062
Обавезе према нерезидентима	1.812	1.649
Нето девизне резерве (бруто девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	11.621.406	10.554.975
Монетарна пасива	10.983.271	9.977.133
Готов новац у оптицају	4.750.614	4.319.360
Депозити банака	5.523.290	5.033.065
Депозити Владе и осталих депонената	709.367	624.708
НЕТО СТРАНА АКТИВА (нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	638.135	577.842

31. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен од стране Савјета министара БиХ, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Банке са државом и државним институцијама представљају трансакције са повезаним лицима. Поред тога, Банка сматра да има директни однос повезане особе са члановима управљачке структуре, блиским члановима породица чланова управљачке структуре и друштвима под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова управљачке структуре и блиских чланова њихових породица.

31. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Трансакције са државом и државним институцијама приказане су у слиједећим табелама:

У хиљадама КМ

2018.	Изложеност	Пасива	Приходи	Расходи
Држава	-	505.897	-	-
Државне институције				
Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине	-	45.635	-	-
Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине	-	90.975	-	-
УКУПНО	-	642.507	-	-

У хиљадама КМ

2017.	Изложеност	Пасива	Приходи	Расходи
Држава	-	492.837	-	-
Државне институције				
Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине	-	10.146	-	-
Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине	-	45.879	-	-
УКУПНО	-	548.862	-	-

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

Укупне накнаде кључним члановима управљачке структуре (чланови Управе и Управног одбора) у 2018. години износиле су 964 хиљаде КМ, од чега се 590 хиљада КМ односило на плате и остале накнаде, а 374 хиљаде КМ на порезе и доприносе (у 2017. години укупан износ од 991 хиљаде КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 626 хиљада КМ, а 365 хиљада КМ на порезе и доприносе).

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Финансијски инструменти који представљају изложеност Банке финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Страна валута у готовини,
- Депозити код иностраних банака (централних банака, пословних банака и BIS банке),
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Дужничке хартије од вриједности,
- Монетарно злато,
- Власничке хартије од вриједности и
- Остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања).

32.1. Кредитни ризик

Примјењиво у оба периода

Кредитни ризик представља ризик настанка финансијског губитка за Банку уколико уговорна страна везано за финансијски инструмент не испуни своје уговорне обавезе и произлази углавном из улагања у депозите у другим банкама и улагања у хартије од вриједности (девизне резерве). Управљање овом врстом ризика остварује се путем одабира уговорних страна високог кредитног рејтинга, додијељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција, ограничењем рока, контролисањем обима и динамике инвестирања.

Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијељених одређеном емитенту од стране најмање двије од три рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings ili Moody's). Кредитни рејтинзи се прате на дневној основи.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава сноси уговорно власници средстава (видјети Напомену 34).

У примјени од 1. јануара 2018. године

Примјена МСФИ 9 од 1. јануара 2018. године је утицала на начин процјене кредитног ризика Банке. Банка је у процес управљања кредитним ризиком инкорпорисала захтјев за израчуном очекиваних кредитних губитака за финансијску имовину на коју се односи примјена МСФИ 9. Финансијска имовина Банке за коју се врши израчун очекиваних кредитних губитака обухвата: депозите код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у, дужничке хартије од вриједности, потраживања од домаћих банака, кредитне запосленим и остала потраживања.

Мјерење очекиваних кредитних губитака

Приликом процјене кредитног ризика друге уговорне стране Банка користи композитни кредитни рејтинг као критеријум за одређивање границе изложености кредитном ризику. У недостатку кредитног рејтинга, Банка процјењује капацитет дужника да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

МСФИ 9 прописује модел умањења вриједности финансијске имовине који се одвија у три фазе на темељу промјена нивоа кредитног ризика од почетног признавања као што је приказано у наставку:

1. Фаза 1 расподјеле изложености – Приликом почетног признавања сва финансијска имовина за коју је оцијењено да се мора вршити умањење вриједности, према МСФИ 9, алоцирана је у Фазу 1.
2. Фаза 2 расподјеле изложености – Уколико дође до значајног повећања кредитног ризика у односу на почетно признавање, финансијска имовина прелази у Фазу 2.

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

- Фаза 3 расподјеле изложености – Уколико се финансијској имовини додијели статус defaulta, финансијска имовина прелази у Фазу 3.

За финансијске инструменте који се налазе у Фази 1, израчунавају се 12-мјесечни очекивани кредитни губици. За финансијске инструменте који се налазе у Фази 2 или Фази 3, израчунавају се цјеложивотни очекивани кредитни губици.

Значајно повећање кредитног ризика

Банка сматра да се кредитни ризик финансијског инструмента није значајно повећао у односу на тренутак иницијалног излагања кредитном ризику, ако се утврди да је тај инструмент ниског кредитног ризика на датум извјештавања. Банка сматра да изложености, односно финансијски инструменти, имају низак кредитни ризик ако је ниво композитног кредитног рејтинга дужника AA минус (AA-) или бољи, односно ако процјењује да нерејтинговани дужник има велики капацитет да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

Критеријум за трансфер изложености у Фазу 2 је смањење оцјене композитног кредитног рејтинга за више од два подиока у односу на датум почетног признавања и/или смањење оцјене композитног кредитног рејтинга испод инвестибилног нивоа композитног кредитног рејтинга, тј. испод оцјене BBB минус (BBB-).

Ако се финансијски инструмент састоји из више транши које су иницијално признате (купљене) у различитим периодима, а које су у различитим периодима имале различите композитне рејтинге, конзервативним приступом релевантним се узима израчунато повећање кредитног ризика од највишег подиока.

Уколико је до промјене оцјене кредитног ризика дошло услед промјене методологије рејтинг агенције и не ради се о значајном повећању кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, изложености се не класификују у Фазу 2.

Банка за индивидуалне финансијске инструменте на основу своје анализе може одредити алокацију финансијског инструмента у Фазу 2 или Фазу 3.

Изложеност се може вратити из Фазе 2 у Фазу 1 уколико су отклоњени узроци који су довели до трансфера у Фазу 2 и то минимално 90 дана након отклањања узрока.

Поред наведених критеријума, вриједи и претпоставке према којима ако плаћање касни 30 дана, финансијски инструмент прелази у Фазу 2 (енг. Underperforming), односно ако плаћање касни 90 дана онда прелази у Фазу 3 (енг. Nonperforming), те се у овим случајевима сматра да је дошло до значајног повећања кредитног ризика.

Дефиниција статуса неиспуњавања обавеза (енг. Default)

Критеријуми за статус неиспуњавања обавеза су објективни докази умањења вриједности, и то посебно:

- значајне финансијске потешкоће емитента хартије од вриједности,
- кршење уговорних обавеза у смислу кашњења по обавезама главнице и камате,
- евентуално реструктурисање или измјена постојећих услова сервисирања обавеза по основу дуга произашлог из финансијског инструмента из разлога који се односе на финансијске потешкоће емитента,
- вјероватноћа банкрота и/или ликвидације или други облик финансијске реорганизације,
- нестанак активног тржишта за трговање.

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

Израчунавање очекиваних кредитних губитака

Израчунавање очекиваних кредитних губитака (енг. ECL) се врши или на 12-мјесечној или на цјеложивотној основи у зависности од тога који је ниво композитног кредитног рејтинга инструмента, да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од момента почетног признавања финансијске имовине или у зависности од тога да ли се сматра да је финансијска имовина кредитно умањена. Очекивани кредитни губици се израчунавају као производ три варијабле: вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. PD - Probability of default), губитка у случају неиспуњења обавеза (енг. LGD – Loss Given Default) и изложености (енг. EAD – Exposure at Default), који се дефинишу како слиједи:

- Вјероватноћа неиспуњења обавеза (PD) представља процјену вјероватноће да емитент неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга. Врши се обрачун 12-мјесечних и цјеложивотних вриједности PD-а. Калкулација вјероватноће дефолта у 2018. години заснива се на тржишним цијенама CDS уговора или на основу експертских процјена.
- Губитак у случају неиспуњења обавеза (LGD) представља процјену процентуалне изложености емитенту који се у случају дефолта неће моћи наплатити. За LGD се користи константна вриједност једногодишњег LGD-а у износу од 45% у складу с чланом 161. Уредбе 575/2013 Европског парламента и Савјета од 26.06.2013. године (CRR).
- Изложеност (EAD) представља књиговодствену вриједност финансијског инструмента, односно књиговодствено стање на дан почетног признавања односно на датум извјештавања.

За оцјену умањења вриједности, према МСФИ 9, користе се индивидуални и колективни приступ.

У складу са МСФИ 9, Банка израчунава очекиване кредитне губитке финансијског инструмента на начин који одражава објективни и вјероватноћом пондерисани износ који се одређује евалуацијом низа могућих исхода/сценарија. Из тог разлога, за индивидуални приступ оцјени умањења вриједности Банка користи оцјену кроз три различита сценарија.

При мјерењу очекиваних кредитних губитака Банка није дужна одредити сваки могући сценарио. Међутим, дужна је узети у обзир ризик или вјероватноћу настанка кредитног губитка на начин који одражава вјероватноћу настанка кредитног губитка и вјероватноћу изостанка кредитног губитка, чак и ако је вјероватноћа настанка кредитног губитка врло мала.

Износ умањења вриједности за изложености које су предмет индивидуалне процјене се рачуна као разлика између књиговодствене вриједности финансијског инструмента и вјероватноћом пондерисане садашње вриједности процијењених новчаних токова, дисконтоване ефективном каматном стопом. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вриједност.

С обзиром на структуру и класификацију портфеља, Банка ће сваку изложеност за коју се утврди објективно умањење вриједности, односно статус неиспуњења обавеза, посматрати као индивидуално значајну изложеност и примјењивати индивидуалну процјену.

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

За потребе одређивања значајног повећања кредитног ризика и признавања резервација за умањење вриједности на колективној основи, финансијски инструменти се могу сврстати у групе, и то на темељу заједничких карактеристика кредитног ризика, како би се омогућила лакша provedба анализе ради правовременог утврђивања значајног повећања кредитног ризика.

Израчунавање умањења вриједности за финансијске инструменте на колективној основи се код изложености класификованих у Фазу 1 врши на 12-мјесечном нивоу, док се за изложености класификоване у Фазу 2 израчунава цјеложивотни кредитни губитак.

Укључивање будућих (енг. forward-looking) информација

Према захтјевима МСФИ 9, циљ умањења вриједности је признати очекиване кредитне губитке на цјеложивотном периоду за финансијске инструменте код којих је дошло до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, без обзира да ли се процјена ради на индивидуалној или колективној основи, узимајући у обзир све разумне и поткријепљене информације укључујући и оне које се односе на будућност.

У складу са наведеним, укључивање будућих информација у израчунавање очекиваних губитака врши се прилагођавањем вјероватноће губитка.

С обзиром да Банка у свом портфељу има финансијске инструменте од издаваоца различитих и по структури (нпр. владе и комерцијалне банке), као и географској распрострањености, с циљем укључивања будућих (forward-looking) информација при израчунавању очекиваних кредитних губитака, Банка се ослања на предвиђања промјене рејтинга (енг. outlook) за поједине инструменте (издаваоце) које има у портфељу, и то на начин да инкорпорише предвиђање смјера кретања рејтинга на израчунату вјероватноћу губитка: позитивно, стабилно или негативно предвиђање.

32.1.1. Изложеност кредитном ризику

У примјени од 1. јануара 2018. године

Класе финансијских инструмената по којима је Банка највише изложена кредитном ризику су депозити код иностраних банака и дужнички инструменти који се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања исправке вриједности за финансијску имовину у 2018. години:

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

32.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит				
На дан 1. јануар	4.290	-	-	4.290
Повећања због промјене кредитног ризика	22.423	-	-	22.423
Смањења због промјене кредитног ризика	(13.841)	-	-	(13.841)
Смањења због доспјелих инструмената	(1.281)	-	-	(1.281)
<i>Нето повећање током године</i>	7.301	-	-	7.301
Смањења због продатих инструмената	(2.598)	-	-	(2.598)
На дан 31. децембар	8.993	-	-	8.993
2. Депозити код иностраних банака				
На дан 1. јануар	1.635	-	-	1.635
Повећања због промјене кредитног ризика	10.165	-	-	10.165
Смањења због промјене кредитног ризика	(5.202)	-	-	(5.202)
Смањења због престанака признавања орочених депозита	(4.063)	-	-	(4.063)
На дан 31. децембар	2.535	-	-	2.535
3. Специјална права вучења у ММФ-у				
На дан 1. јануар	-	-	-	-
Повећања због промјене кредитног ризика	3	-	-	3
Смањења због промјене кредитног ризика	(3)	-	-	(3)
На дан 31. децембар	-	-	-	-
4. Остала финансијска имовина				
На дан 1. јануар	30	-	600	630
Повећања због промјене кредитног ризика	39	-	-	39
Смањења због промјене кредитног ризика	(64)	-	-	(64)
На дан 31. децембар	5	-	600	605
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	5.955	-	600	6.555
Укупно закључно стање на дан 31. децембар	11.533	-	600	12.133

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**32.1. Кредитни ризик (наставак)****32.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)**

Нето повећање исправке вриједности за депозите код иностраних банака у износу од 900 хиљада КМ произлази из (Напомена 16):

- нето повећања депозита у току године у износу од 215.333 хиљада КМ јер је почетно стање бруто књиговодствене вриједности депозита код иностраних банака на дан 1. јануар 2018. године износило 2.698.650 хиљада КМ, а закључно стање депозита код иностраних банака на дан 31. децембар 2018. године 2.913.983 хиљада КМ,
- повећања вјероватноћа defaulta депозита код иностраних банака (просјечна вјероватноћа defaulta порасла је са 0,13% на дан 1. јануар на 0,19% на дан 31. децембар).

Нето повећање резервација за очекиване кредитне ризике по основу дужничких инструмената који се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит у износу од 4.703 хиљаде КМ произлази из (Напомена 16):

- повећања као резултат нето куповина дужничких хартија од вриједности у току године у износу од 3.113.090 хиљада КМ
- смањења као резултат доспијећа хартија од вриједности, укључујући доспијећа купона у износу од 2.383.839 хиљада КМ,
- повећања као резултат повећања вјероватноћа defaulta дужничких инструмената (просјечна вјероватноћа defaulta порасла је са 0,13 % на дан 1. јануар на 0,24% на дан 31. децембар).

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

32.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који су предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Банке кредитном ризику, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају.

У хиљадама КМ	2018.			2017.	
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Укупно
Класе финансијских инструмената					
Страна валута у готовини					
Бруто књиговодствена вриједност	274.099	-	-	274.099	236.402
Исправка вриједности	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	274.099	-	-	274.099	236.402
Депозити код иностраних банака					
Бруто књиговодствена вриједност	2.913.983	-	-	2.913.983	2.698.650
Исправка вриједности	(2.535)	-	-	(2.535)	-
Књиговодствена вриједност	2.911.448	-	-	2.911.448	2.698.650
Финансијска имовина расположива за продају	-	-	-	-	6.202.071
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит					
Бруто књиговодствена вриједност	8.225.439	-	-	8.225.439	-
Резервације за очекиване кредитне губитке (признати у осталој свеобухватној добити)	(8.993)	-	-	(8.993)	-
Књиговодствена вриједност	8.225.439	-	-	8.225.439	-
Специјална права вучења у ММФ-у					
Бруто књиговодствена вриједност	2.236	-	-	2.236	1.531
Исправка вриједности	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	2.236	-	-	2.236	1.531
Улагања која се држе до доспијећа	-	-	-	-	1.214.062
Остала финансијска имовина					
Бруто књиговодствена вриједност	2.693	-	600	3.293	3.328
Исправка вриједности	(5)	-	(600)	(605)	(600)
Књиговодствена вриједност	2.688	-	-	2.688	2.728

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**32.1. Кредитни ризик (наставак)****32.1.2. Концентрација кредитног ризика**

Како је објашњено у Напомени 16, резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит не умањују њихову бруто књиговодствену вриједност и признају се у осталој свеобухватној добити.

б) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијски инструменти који нису предмет умањења

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Књиговодствена вриједност		
Монетарно злато	209.996	203.908
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	237.809	231.721

Банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика. На дан 31. децембар 2018. године Банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 600 хиљада КМ (На дан 31. децембар 2017. године Банка је имала доспјело, а ненаплаћено потраживање у износу од 25 хиљада КМ, које је наплаћено почетком 2018. године и умањену имовину у износу од 600 хиљада КМ).

Појединачна концентрација кредитног ризика

Укупни депозити код иностраних банака са стањем на дан 31. децембар 2018. године износе 2.911.448 хиљада КМ (2017.: 2.698.650 хиљада КМ). Највећи износ тих средстава инвестиран је у једну инострану банку са појединачном концентрацијом која прелази износ укупног капитала и резерви Банке (у 2017. години у једну инострану банку са појединачном концентрацијом која прелази износ укупног капитала и резерви Банке).

Појединачна концентрација кредитног ризика која прелази износ укупног капитала и резерви Банке:

31. децембар 2018.			31. децембар 2017.		
Рејтинг банке	у хиљадама КМ	у % укупних депозита	Рејтинг банке	у хиљадама КМ	у % укупних депозита
AAA	1.457.746	50,07%	AAA	993.508	36,81%

Примјењиво у оба периода

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедећа табела представља анализу концентрације кредитног ризика за финансијску имовину Банке на дан 31. децембар 2018. године:

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

32.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

Кредитни рејтинг	Страна валута у готовини	Депозити код иностраних банака	Дужнички инструменти по фер вриједности свеобухватну добит	Монетарно злато	Специјална права вучења у ММФ-у	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	2.414.436	2.072.757	-	-	-	-	4.487.193
AA+	-	-	1.464.686	-	-	-	-	1.464.686
AA	-	78.140	2.211.257	-	-	-	-	2.289.397
AA-	-	-	1.083.041	-	-	-	-	1.083.041
A+	-	-	-	-	-	-	-	-
A	-	408.951	-	-	-	-	-	408.951
A-	-	-	844.614	-	-	-	-	844.614
II ¹	-	1.000	-	209.996	2.236	-	27.813	241.045
BBB+	-	8.921	-	-	-	-	-	8.921
BBB	-	-	549.084	-	-	-	-	549.084
Без рејтинга	274.099	-	-	-	-	2.688	-	276.787
УКУПНО	274.099	2.911.448	8.225.439	209.996	2.236	2.688	27.813	11.653.719

¹ Међународне институције

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

32.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Сљедећа табела представља анализу концентрације кредитног ризика за финансијску имовину Банке на дан 31. децембар 2017. године:

У хиљадама КМ

31. децембар 2017.

Кредитни рејтинг	Депозити		Финансијска имовина		Монетарно злато	Улагања која се држе до доспијећа		Остала финансијска имовина	Укупно
	Страна валута у готовини	иностранних банака	Специјална права вучења у ММФ-у	расположива за продају		Остала улагања			
AAA	-	1.715.536	-	1.297.302	-	40.402	-	-	3.053.240
AA+	-	-	-	986.396	-	341.964	-	-	1.328.360
AA	-	78.137	-	1.654.622	-	411.431	-	-	2.144.190
AA-	-	97.662	-	976.652	-	203.629	-	-	1.277.943
A+	-	-	-	5.964	-	-	-	-	5.964
A	-	566.831	-	-	-	-	-	-	566.831
A-	-	238.946	-	-	-	-	-	-	238.946
II ²	-	1.538	1.531	-	203.908	-	27.813	-	234.790
BBB+	-	-	-	728.413	-	-	-	-	728.413
BBB	-	-	-	552.722	-	216.636	-	-	769.358
Без рејтинга	236.402	-	-	-	-	-	-	2.728	239.130
УКУПНО	236.402	2.698.650	1.531	6.202.071	203.908	1.214.062	27.813	2.728	10.587.165

² Међународне институције

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.1. Кредитни ризик (наставак)

32.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Географска концентрација ризика финансијске имовине са изложеношћу кредитном ризику

Сљедећа табела даје информацију о изложености финансијске имовине Банке кредитном ризику по књиговодственим вриједностима, разврстано по географским регијама на 31. децембар 2018. и 2017. године. За потребе ове објаве, Банка је разврстала изложености по регијама на основу домицилне земље уговорне стране:

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Страна валута у готовини	-	-	274.099	274.099
Депозити код иностраних банака	2.424.518	486.930		2.911.448
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	8.225.439	-	-	8.225.439
Монетарно злато	-	209.996	-	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	-	2.236	-	2.236
Остала финансијска имовина	-	-	2.688	2.688
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
31. децембар 2018.	10.649.967	726.965	276.787	11.653.719

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Страна валута у готовини	-	-	236.402	236.402
Депозити код иностраних банака	2.170.353	528.297	-	2.698.650
Специјална права вучења у	-	1.531	-	1.531
Финансијска имовина расположива за продају	6.202.071	-	-	6.202.071
Монетарно злато	-	203.908	-	203.908
Улагања која се држе до	1.214.062	-	-	1.214.062
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
Остала финансијска имовина	-	-	2.728	2.728
31. децембар 2017	9.586.496	761.539	239.130	10.587.165

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**32.2. Тржишни ризик**

Банка прати и управља валутним и каматним ризиком као основним тржишним ризицима. Валутни ризик је ризик пада вриједности финансијских инструмената деноминованих у страној валути услед промјене девизних курса. Каматни ризик је ризик пада тржишне вриједности финансијских инструмената услед неповољних кретања каматних стопа. Управљање тржишним ризицима се врши постављањем квантитативних ограничења за изложеност валутном ризику која је прихватљива за Банку и прате се на дневној основи. Циљ управљања тржишним ризицима јесте контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, како би се оптимизирао поврат.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви, од 2017. године, Банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaP). Вриједност под ризиком представља статистичку методологију помоћу које се процјењује максимална промјена вриједности девизних резерви услед промјене цијене финансијских инструмената и промјене девизних курса уз одређени степен поузданости за одређени временски период. Банка при обрачуњу ВаР примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана, као што је препоручено стандардом Базел ИИ.

Промијене цијена инструмената и промијене девизних курса су базирани на историјским промијенама цијена и промијенама девизних курса за инструменте и валуте које чине девизне резерве на крају мјесеца.

На дан 31. децембар 2018. године, изложеност девизних резерви којима управља Банка (ВаР уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промијене цијена инструмената и промијене девизних курса у односу на КМ износи 37.739 хиљада КМ (2017.: 36.836 хиљада КМ), што представља еквивалент 0,32% укупне финансијске имовине (2017.: 0,35% укупне финансијске имовине). ВаР проистиче од промијене цијена инструмената у које су инвестирана средства девизних резерви, укључујући промијене тржишне цијене злата у еврџу. На дан 31. децембар 2018. године нема орочених депозита нити улагања деноминованих у неевро валутама, тако да Банка нема изложености валутном ризику (2017: валутни ризик проистиче од промијене девизних курса у истом периоду, на диверзификованој основи и са укљученим промијенама доларске тржишне цијене злата).

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Валутни ризик	-	9.702
Каматни ризик	37.739	27.134
Укупно ВаР	37.739	36.836

32.2.1. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Ово је ризик од промијене вриједности финансијских инструмената услед промијена у девизним курсевима. Изложеност девизном ризику произлази из активности везаних за депозите и инвестиције.

Управљање и контролу девизног ризика Банка осигурава строгим поштивањем одредби Закона о Централној банци Босне и Херцеговине и Инвестиционих смјерница Банке.

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.2.1. Девизни ризик (наставак)

Наведеним актима су тачно дефинисани лимити држања активе и пасиве у свакој страниј валути. Највећи дио новчане активе држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама подложним промјенама тржишног курса не смије прелазити 50% укупног износа капитала и резерви Банке.

Банка је имала сљедећу девизну позицију на дан 31. децембра 2018. и 31. децембра 2017. године:

31. децембар 2018.

У хиљадама КМ	Остале стране валуте			КМ	Укупно
	EUR	USD			
Страна валута у готовини	274.025	20	54	-	274.099
Депозити код иностраних банака	2.904.946	2.763	3.739	-	2.911.448
Дужнички инструменти који се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	8.225.439	-	-	-	8.225.439
Монетарно злато	209.996	-	-	-	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	2.236	-	2.236
Остала финансијска имовина	22	-	-	2.666	2.688
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	11.614.438	2.783	6.029	30.469	11.653.719
Готов новац у оптицају	-	-	-	4.750.614	4.750.614
Депозити банака	-	-	-	5.523.290	5.523.290
Депозити Владе и осталих депонената	-	-	-	709.367	709.367
Остале финансијске обавезе	586	13	-	2.294	2.893
Укупно финансијске обавезе	586	13	-	10.985.565	10.986.164
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	11.613.852	2.770	6.029	(10.955.096)	667.555

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.2. Тржишни ризик (наставак)

32.2.1. Девизни ризик (наставак)

31. децембар 2017.

У хиљадама КМ				Остале	Укупно
	EUR	USD	стране	КМ	
			валуте		
Страна валута у готовини	236.330	19	53	-	236.402
Депозити код иностраних банака	2.693.220	2.921	2.509	-	2.698.650
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	1.531	-	1.531
Финансијска имовина расположива за продају	6.202.071	-	-	-	6.202.071
Монетарно злато	-	203.908	-	-	203.908
Улагања која се држе до доспијећа	1.214.062	-	-	-	1.214.062
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Остала финансијска имовина	81	-	-	2.647	2.728
Укупно финансијска имовина	10.345.774	206.848	4.093	30.450	10.587.165
Готов новац у оптицају	-	-	-	4.319.360	4.319.360
Депозити банака	-	-	-	5.033.065	5.033.065
Депозити Владе и осталих депонената	-	-	-	624.708	624.708
Остале финансијске обавезе	902	3	-	9.605	10.510
Укупно финансијске обавезе	902	3	-	9.986.738	9.987.643
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	10.344.872	206.845	4.093	(9.956.288)	599.522

Банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је конвертибилна марка везана за EUR по курсу 1 EUR : 1,95583 КМ.

32.2.2. Каматни ризик

Изложеност Банке тржишном ризику промјена у каматним стопама је концентрисана у инвестиционом портфељу. Пословање Банке је подложно ризику промјене каматних стопа утолико што каматносна имовина и обавезе доспијевају или се камата мијења у различитим периодима или у различитим износима.

Банка је изложена каматном ризику приликом инвестирања девизних резерви. Банка управља инвестиционим портфељем са циљем минимизирања каматног ризика. Инвестиције носе различите каматне стопе, зависно од периода инвестирања, уз максималан рок инвестирања од једне године за депозите и десет година за хартије од вриједности.

Сљедећа табела приказује изложеност Банке каматном ризику на крају године.

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.2. Тржишни ризик (наставак)

32.2.2. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2018.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Бескаматно	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3			
Страна валута у готовини	-	-	-	-	274.099	274.099
Депозити код иностраних банака	1.399.725	1.514.118	-	-	(2.395)	2.911.448
Дужнички инструменти који се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.879.504	6.273.816	-	-	72.119	8.225.439
Монетарно злато	-	-	-	-	209.996	209.996
Специјална права вучења у ММФ-у	2.236	-	-	-	-	2.236
Остала финансијска имовина	20	43	59	-	2.566	2.688
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	3.281.485	7.787.977	59	-	584.198	11.653.719
Готов новац у оптицају	-	-	-	-	4.750.614	4.750.614
Депозити банака	3.037.591	-	-	-	2.485.699	5.523.290
Депозити Владе и осталих депонената	-	-	-	-	709.367	709.367
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	2.893	2.893
Укупно финансијске обавезе	3.037.591	-	-	-	7.948.573	10.986.164
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	243.894	7.787.977	59	-	(7.364.375)	667.555

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.2. Тржишни ризик (наставак)

32.2.2. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2017.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Бескаматно	Укупно
	мјесеца	до 12 мјесеци	до 3 године	године		
Страна валута у готовини	-	-	-	-	236.402	236.402
Депозити код иностраних банака	1.824.495	875.735	-	-	(1.580)	2.698.650
Специјална права вучења у ММФ-у	1.531	-	-	-	-	1.531
Финансијска имовина расположива за продају	1.593.488	4.549.666	-	-	58.917	6.202.071
Монетарно злато	-	-	-	-	203.908	203.908
Улагања која се држе до доспијећа	112.767	1.093.539	-	-	7.756	1.214.062
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Остала финансијска имовина	33	79	109	15	2.492	2.728
Укупно финансијска имовина	3.532.314	6.519.019	109	15	535.708	10.587.165
Готов новац у оптицају	-	-	-	-	4.319.360	4.319.360
Депозити банака	2.550.518	-	-	-	2.482.547	5.033.065
Депозити Владе и осталих депонената	-	-	-	-	624.708	624.708
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	10.510	10.510
Укупно финансијске обавезе	2.550.518	-	-	-	7.437.125	9.987.643
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	981.796	6.519.019	109	15	(6.901.417)	599.522

32.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такођер, када дође до непожељног кретања цијена.

Ликвидна имовина се дефинише као она имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност треба бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

32. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

32.3. Ризик ликвидности (наставак)

Анализа рочности

Рочност финансијских обавеза Банке на дан 31. децембра 2018. и 2017. године приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања.

Готов новац у оптицају је распоређен у период до три мјесеца.

31. децембар 2018.	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
У хиљадама КМ						
Готов новац у оптицају	4.750.614	-	-	-	-	4.750.614
Депозити банака	5.523.290	-	-	-	-	5.523.290
Депозити Владе и осталих депонената	709.367	-	-	-	-	709.367
Остале финансијске обавезе	2.893	-	-	-	-	2.893
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	10.986.164	-	-	-	-	10.986.164
31. децембар 2017.						
У хиљадама КМ						
Готов новац у оптицају	4.319.360	-	-	-	-	4.319.360
Депозити банака	5.033.065	-	-	-	-	5.033.065
Депозити Владе и осталих депонената	624.708	-	-	-	-	624.708
Остале финансијске обавезе	3.199	7.311	-	-	-	10.510
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	9.980.332	7.311	-	-	-	9.987.643

33. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања, како је објашњено у Напомени 2.2.

33.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на сваки извјештајни датум по нивоима хијерархије фер вриједности унутар које је мјерење фер вриједности категоризовано. Ови износи се базирају на вриједностима које су приказане у извјештају о финансијском положају. У 2018. години Банка је промијенила нивое унутар хијерархије фер вриједности за дужничке хартије од вриједности и класификовала их у Ниво 1 са Нивоа 2. Ова промјена није резултирала добицима или губицима по основу трансфера између нивоа.

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска имовина мјерена по фер вриједности				
Дужнички инструменти	8.225.439	-	-	8.225.439
Монетарно злато	209.996	-	-	209.996
УКУПНО	8.435.435	-	-	8.435.435

У хиљадама КМ

31. децембар 2017.

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска имовина мјерена по фер вриједности				
Дужнички инструменти	6.202.071	-	-	6.202.071
Монетарно злато	203.908	-	-	203.908
УКУПНО	6.405.979	-	-	6.405.979

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности у извјештају о финансијском положају користећи цијене које котирају на активном тржишту, које одговарају Нивоу 1 хијерархије на извјештајне датуме.

33. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

33.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

31. децембар 2018.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина која се мјери по амортизованом трошку:</i>		
Страна валута у готовини	274.099	274.099
Депозити код иностраних банака	2.911.448	2.904.460
Специјална права вучења у ММФ-у	2.236	2.236
Остала финансијска имовина	2.688	2.688
<i>Остала улагања</i>	27.813	27.813
Укупно	3.218.284	3.211.296
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе које се мјере по амортизованом трошку:</i>		
Готов новац у оптицају	4.750.614	4.750.614
Депозити банака	5.523.290	5.512.943
Депозити Владе и осталих депонената	709.367	708.038
Остале финансијске обавезе	2.893	2.893
Укупно	10.986.164	10.974.488

У хиљадама КМ

31. децембар 2017.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Кредити и потраживања</i>		
- Страна валута у готовини	236.402	236.402
- Депозити код иностраних банака	2.698.650	2.690.797
- Специјална права вучења у ММФ-у	1.531	1.531
<i>Улагања која се држе до доспијећа</i>		
- Улагања која се држе до доспијећа	1.214.062	1.264.030
- Остала финансијска имовина	2.728	2.728
<i>Остала улагања</i>	27.813	27.813
Укупно	4.181.186	4.223.301
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе по амортизованом трошку:</i>		
- Готов новац у оптицају	4.319.360	4.319.360
- Депозити банака	5.033.065	5.021.274
- Депозити Владе и осталих депонената	624.708	623.244
- Остале финансијске обавезе	10.510	10.510
Укупно	9.987.643	9.974.388

33. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)**33.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности (наставка)**

Управа сматра да књиговодствене вриједности стране валуте у готовини, специјалних права вучења у ММФ-у, остале финансијске имовине, готовог новца у оптицају и осталих финансијских обавеза признате у финансијским извјештајима одговорају њиховој тржишној вриједности.

На датуме извјештавања, фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза који се не мјере по фер вриједности укључена је у категорију Ниво 2, а утврђена је у складу с општеприхваћеним моделима процјењивања базираним на анализи дисконтованог новчаног тока, са дисконтном стопом као најзначајнијим улазним податком, а која одражава кредитни ризик уговорне стране. Банка користи дисконтну стопу која представља пондерисани просјек каматних стопа на депозите правних лица, за цијело банкарско тржиште у БиХ.

До 31. децембра 2017. године, власничке хартије од вриједности Банке у износу од 27.813 хиљада КМ су биле класификоване као расположиве за продају и мјерене по трошку због тога што се њихова фер вриједност није могла поуздано утврдити. Приликом примјене МСФИ 9, ове хартије од вриједности су одређене да се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Власнички инструменти Банке не могу се откупити нити пренијети и не постоји активно тржиште за њих, стога Банка сматра да њихова књиговодствена вриједност одговара фер вриједности и потпада под Ниво 3 категорију на датуме извјештавања (Погледати Напомену 21).

34. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

Банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада Босне и Херцеговине и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива Банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Банке.

Такође, ванбилансне ставке садрже девизне рачуне државних институција и агенција, као и комерцијалних банака, за које Банка дјелује као агент.

34. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)

Ванбилансне ставке се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Депозити USAID-а	3.042	2.825
Депозити нерезидената	3.042	2.825
Депозити Савјета министара БиХ:	30.964	28.785
<i>Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије</i>	44	41
<i>Депозити Савјета министара БиХ – сервисирање вањског дуга БиХ</i>	9.227	12.977
<i>Депозити Савјета министара БиХ – буџет институција БиХ</i>	1.543	758
<i>Остали депозити Савјета министара БиХ</i>	20.150	15.009
Депозити осталих резидената:	4.048	9.922
<i>Депозити – пензије из Њемачке</i>	12	247
<i>Депозитни рачуни банака</i>	4.036	9.675
Депозити резидената	35.012	38.707
Инвестиције везане за хартије од вриједности - Агенција за осигурање депозита БиХ	37.499	2.034
Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности	37.499	2.034
УКУПНО	75.553	43.566

Депозити USAID-а

На основу Уговора о финансијској помоћи између Босне и Херцеговине и Сједињених Америчких Држава за финансирање реконструкције, отворени су посебни каматоносни рачуни. Банка за наведене рачуне не обрачунава камате и провизије.

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита Босне и Херцеговине да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачуне (готовински рачун и рачун за хартије од вриједности) који гласе на Банку и Агенцију за осигурање депозита Босне и Херцеговине. Све трансакције на овим рачунима одвијају се између Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине и асет манаџера. Банка за наведене рачуне не обрачунава камате.

Чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у

У складу са споразумима између Босне и Херцеговине и ММФ-а потписаним у децембру 2002. године, Банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у. Улога Банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Банка дјелује у име Босне и Херцеговине у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

Банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Банка такођер осигурава услуге чувања хартија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

34. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)

Специјална права вучења у ММФ-у су средства по виђењу деноминована у SDR-у на рачуну отвореном код ММФ-а за Босну и Херцеговину. Банка држи SDR-ове као дио своје функције управљања девизним резервама. Ова средства су каматоносна за Банку. На дан 31. децембар 2018. године специјална права вучења у ММФ-у укључује обрачунату камату у износу од 4 хиљаде КМ (31. децембар 2017.: обрачуната камата је износила 2 хиљаде КМ).

ММФ-ов рачун број 1 је рачун ММФ-а у Банци који се користи за трансакције са ММФ-ом везане за кориштење и отплату ММФ-ових кредита. ММФ-ов рачун број 2 је рачун ММФ-а у Банци који користи ММФ за рачуне и административне исплате у КМ на територији Босне и Херцеговине. Ови рачуни су дио обавеза Банке и исказани су у КМ.

Стање на рачуну квоте је специфична врста имовине која представља уплату за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у и која је деноминована у SDR-у. Квота представља гласачко право Босне и Херцеговине у ММФ-у, ограничења за приступ финансијским изворима ММФ-а и удио Босне и Херцеговине у алокацији SDR-а, која су обрачунска јединица ММФ-а.

Хартије од вриједности издаје Министарство финансија и трезора БиХ и оне се замјењују за КМ. Ове хартије од вриједности су уновчиве на захтјев ММФ-а.

Алокација SDR-а је такође каматоносна. Министарство финансија и трезора БиХ плаћа камату на алокацију SDR-а.

Банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције Босне и Херцеговине у ММФ-у, што је приказано у наставку:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2018.	31. децембар 2017.
Квота	629.809	615.924
Специјална права вучења у ММФ-у	2.236	1.531
УКУПНО АКТИВА	632.045	617.455
ММФ-ов рачун бр. 1	1.575	1.540
ММФ-ов рачун бр. 2	53	53
Хартије од вриједности	1.042.166	1.205.738
Алокација SDR	382.080	1.898
Обрачуната камата на алокацију SDR	685	373.656
Рачуни плативих трошкова	1.601	447
УКУПНО ПАСИВА	1.428.160	1.583.332
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ у ММФ-у	796.115	965.877

34. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)

Квота Босне и Херцеговине у ММФ-у износи 265.200 хиљада SDR на датуме извјештавања. Квота не доноси камату.

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и Босне и Херцеговине. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања укључена су у приказаним стањима рачуна.

У 2018. години Банци је дозначена друга транша по основу Проширеног аранжмана (Extended Fund Facility – „EFF“) са ММФ-ом у износу од 145.829 хиљада КМ (противвриједност 63.413 хиљада SDR). Након увећања наведеног износа за рефундацију ММФ-ових накнада за обезбјеђење средстава и умањено за ММФ-ову накнаду за услуге, укупан износ за расподјелу је био 145.822 хиљаде КМ и распоређен према прописаном омјеру.

35. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Банка је одговорна за успостављање и одржавање домаћег платног система и система за поравнање. Од јануара 2001. године, Банка је успоставила два система поравнања у циљу обезбјеђења ефикасног поравнања домаћих међубанкарских платних трансакција: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жироклиринг („ЖК“).

Кредитни ризик

БПРВ систем омогућава учесницима тј. Банци и лиценцираним комерцијалним банкама да врше појединачна и тренутна поравнања платних налога одобравајући и задужујући рачун за поравнање у домаћој валути отворен код Банке. Кроз ЖК систем Банка обезбјеђује клиринг услуге које проистичу по основу извршавања платних налога по принципу мултилатералног клиринга.

Сваки учесник платних система је дужан да прије поравнања платних налога има обезбијеђена средства на рачуну за поравнање отвореном код Банке и мора задовољавати одређене техничке захтјеве.

У складу са улогом Банке како је дефинисано Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Банка не смије на било који начин кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система с циљем обезбјеђивања ликвидности у систему на било који начин.

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика унутар домаћег платног система и система за поравнање, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе која одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политике и процедуре имају сврху да обезбиједе сигурносне мјере и карактеристике. Компјутерски системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледавају. Од сваког појединог учесника се такође захтијева да посједује одређене сигурносне мјере и контроле за извршавања плаћања.

35. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА (НАСТАВАК)

Банка је дефинисала сљедеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би осигурала континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервна локација:** Банка је осим примарне локације за платне системе (БПРВ, ЖК и SWIFT), на којој постоје редувантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан DR (Disaster Recovery) систем на локацији Главне банке Републике Српске Централне банке Босне и Херцеговине Бања Лука.

Управа Банке сматра да систем посједује довољан капацитет за одржавање поузданог оперативног рада.

36. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

Банка је измијенила методологију обрачуна вјероватноће неиспуњења обавеза која се од 1. јануара 2019. године заснива на транзиционим матрицама. Банка користи корпоративне транзиционе матрице за процјену вјероватноће неиспуњења обавеза иностраних комерцијалних банака, док за изложеност према иностраним државама (иностраним централним банкама и владама) Банка користи транзиционе матрице држава. На дан 31. децембар 2018. године укупан износ резервација за очекиване кредитне губитке износио је 12.133 хиљаде КМ. Промјена рачуноводствене процјене резултирала је признавањем смањења резервација за очекиване кредитне губитке у укупном износу од 9.821 хиљаду КМ у добит или губитак у јануару 2019. године.

Изузев наведене објаве, у периоду између 31. децембра 2018. године и датума издавања ових финансијских извјештаја није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.